

En GYMNASIE skola för alla.

Supported Education- en metod som förbättrar möjligheterna för elever med erfarenhet av psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, att få godkända avgångsbetyg och må bättre i sin studiesituation inom Sundsvalls gymnasium- Hedbergiska skolan. Ett samarbete med RSMH i Sundsvall

Projektleddare: Eva Sellén, Projekthandledare: Malin Bostedt

eva.sellen@skola.sundsvall.se, malin.bostedt@skola.sundsvall.se

Projektet har finansierats via SIS-medel, SPSM, 2017

Sammanfattning

Under 2017 har Sundsvalls gymnasium- Hedbergsska skolan med hjälp av SIS-medel från Specialpedagogiska skolmyndigheten, arbetat med projektet: En gymnasieskola för alla, där syftet har varit att förbättra studiesituationen, utveckla metoder och skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse för elever med erfarenhet av psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), i samarbete med civilsamhället i form av Riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH). Genom samarbetet med RSMH och deras metodstödjare, har vi kunnat arbeta utifrån metoden: Supported Education. Supported Education är en psykiatrisk rehabiliteringsmetod som till stor del utgår från elevernas delaktighet och inflytande. Metoden innehåller redskap och en process som styrs utifrån individens mål. Samarbetet med RSMH har även möjliggjort stöd utanför elevernas skolmiljö.

Projektet är ett komplement till den ordinarie undervisningen och elevhälsoteamets insatser för att sträva efter en högre måluppfyllelse hos eleverna på Hedbergsska skolan. Övrigt stöd som erbjuds alla elever inom skolan är vårt resurscentrum där eleverna genom öppna studiepass får hjälp och stöd med sina uppgifter. Vi har också ett mattecentrum där en ideell förening ger hjälp inom matematikämnet, på kvällstid.

Mittuniversitetet (MIUN) bidrar med forskarstöd och arbetar med följeforskning på projektet.

Under året har vi påbörjat en implementering av metoden Supported Education inom organisationen på Hedbergsska skolan. Inför framtida resultat av projektet, arbetar vi för att hitta metoder, verktyg och processer som tydliggör hur ordinarie lärare kan använda sig av Supported Education i sin vardagliga undervisning. En tydlig procedur kring hur vi upptäcker och når de elever som behöver extra stöd, i vilken ordning vi utför de olika stegen, vem som ansvarar för vad och hur vi får information mellan den personal som är aktiv i projektet och ämneslärare, är något som vi under året upptäckt är extra viktigt för att vi inte ska missa elever och information som är viktig för elevernas utveckling och progression. Detta påverkar både personalens delaktighet i vårt metodutvecklande, likväl som elevernas delaktighet och inflytande. På denna punkt har vi fortfarande en del kvar att arbeta med.

Sökord

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, Supported Education, studiesituation, lärmiljö, psykisk ohälsa, kartläggning, stöd i skolan, anpassningar, motivation, autonomi, SECiSo

Innehåll

1. Bakgrund.....	4
1.1 Syfte	4
1.2 Mål	5
1.3 Målgrupp	6
2. Genomförande.....	6
2.1 Aktiviteter.....	7
2.1.1. Kartläggning, planering och anpassning	10
2.1.2 Föräldrastöd.....	13
2.1.3 Tillgänglighet, feedback och belöning	14
2.1.4 Att tidigt fånga upp behov.....	15
2.1.5 Samverkan med följeforskare från MIUN.	16
2.1.6 Marknadsföring	16
2.2 Metoder	16
2.3 Statistik.....	19
3. Analys och tolkning av resultat.....	20
3.1 Elevernas utvärdering av projektet.....	21
3.2. Elevinflytande och delaktighet.....	23
3.3. Mittuniversitetets utvärdering av projektets resultat i förhållande till dess mål och syfte	24
4. Lärdomar och rekommendationer	27
4.1 Tips.....	33
5. Länkar	34
Bilagor:.....	35
Bilaga 1	35
Bilaga 2	38

1. Bakgrund

Under 2016 genomförde Sundsvalls gymnasium- Hedbergsska skolan, en försöksverksamhet där representanter från RSMH arbetade i skolan inom ramen för ”Unga som resurs i arbetslivet”. Projektet drevs med stöd från Allmänna Arvsfonden. RSMH erbjöd studiehjälp/studieteknik och coaching med utgångspunkt från metoden Supported Education, till en utvald grupp elever. I samband med detta tydliggjordes ett större behov på skolan, av extra stöd till vissa elever. Sundsvalls gymnasium stod också vid detta läge i ett skede där ytterligare insatser var önskvärda för att försöka nå högre resultat i måluppfyllelsen bland eleverna. Skolan beslutade då att söka stöd till finansiering via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för att kunna utveckla konceptet med studieteknik och coaching, tillsammans med RSMH. RSMH fungerar också som en bro mellan skolans värld och elevernas fritid och det ger våra elever möjligheten att ingå i olika sociala sammanhang, helst styrt av deras egna förutsättningar och vilja.

Speciellt fokus i detta projekt har varit att hjälpa de elever som har något funktionshinder och behöver extra anpassningar eller särskilt stöd. Här räknar vi in elever med erfarenhet av psykisk ohälsa, vilket också innefattar elevernas hem- och familjesituation. Detta arbetar vi med genom att med hjälp av RSMH hitta och utveckla metoder och strategier som kan bidra till att vi får fler elever med behörighet för vidare studier. I den långsiktiga planen ingår en intention att arbeta med detta projekt under tre år. Medel för 2018 har således nu också sökts via SPSM.

Många elever som deltagit i projektet har haft behov av stöd att utveckla strategier när det gäller att hantera och planera sina studier. Genom detta stöd kan eleverna fokusera på undervisningen och bli mer inkluderade. Utmaningar i att passa tider, prestationsångest, lämna in uppgifter i tid och koncentrationssvårigheter är också vanligt förekommande hos dessa elever, vilket bl.a. kan resultera i psykosomatiska problem såsom huvudvärk, magont, sömnsvårigheter, oro stress och ångest. Misslyckanden och motgångar påverkar lärandet och elevernas självkänsla och självförtroende, vilket även kan minska motivationen för studier. Personal som arbetar i skolan behöver bli bättre på att se tidiga tecken på när elever börjar må sämre i studiesituationen. Detta kan vara ej godkända betyg, frånvaro, olika symptom på psykisk ohälsa, ändrat beteende o.d. Genom att upptäcka eleverna i ett tidigt skede kan vi minska skolavhopp, upplevda misslyckanden och elever som går ut med ofullständiga betyg. Detta i sin tur är en samhällsekonomisk fråga.

1.1 Syfte

- Huvudsyftet med projektet är att skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse för gymnasieelever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- Ett annat syfte är att utveckla metoder och arbetssätt med ökat fokus på delaktighet/inflytande för elever som riskerar att bli underkända eller är i riskzon för att behöva gå ett fjärde gymnasieår. Som utgångspunkt i vår metodutveckling används Supported Education. Supported Education är en rehabiliteringsmetod som syftar till att ge personer med psykisk funktionsnedsättning stöd att lyckas med en utbildning. Samma förutsättningar och möjligheter ska ges till alla. Oavsett ev. funktionshinder eller psykisk ohälsa. Metoden är också inriktad på att hjälpa dessa elever med självkänslästärkande coaching. Med en bättre självkänsla och ett bättre självförtroende, ökar möjligheterna till att lyckas med studierna och detta ger i sin tur eleverna större chanser att även lyckas på den framtida arbetsmarknaden. Strategier för att hantera stress och olika problemlösningar, ingår också i metoden. Vi tror att detta sammantaget kan leda till att vi får fler elever som lyckas ta sig förbi olika hinder på vägen mot att nå utbildningsmålen.
- Som ett led i detta projekt involverar vi Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) som en resurs i skolan, för att kunna integrera skola och fritid och tillföra eleverna ytterligare sociala relationer och vardagliga samtal.

1.2 Mål

- Projektets huvudsakliga mål är att Hedbergsskolan ska öka tillgängligheten för elever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och öka kunskapen i individuellt stöd så eleverna känner meningsfullhet och hittar strategier för att kunna slutföra gymnasiet.

Delmål

- Att hålla Hedbergsskolan öppen och tillgänglig för lärande hela året om i samverkan med RSMH.
- Att eleverna i den aktuella målgruppen ska erhålla en ökad förståelse, delaktighet och ett ökat inflytande över sin egen studiesituation. Genom att arbeta med olika strategier och metoder och ge snabb bekräftelse och återkoppling på elevernas uppgifter, hoppas vi kunna motivera eleverna till att ta ansvar för sin egen kunskapsutveckling.
- Att utveckla strategier och metoder för en förbättrad pedagogisk lärmiljö och psykosocial skolmiljö som kan leda till ökad tillgänglighet för alla elever.
- Att tidigt kunna identifiera behov av hjälpmedel och anpassningar för att motverka att eleverna blir efter i sina studier.
- Att öka skolorganisationens och enskilda individers kunskaper om elever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och dess pedagogiska konsekvenser för lärandet.
- Att ta stöd av följeforskare från Mittuniversitetet (MIUN)

1.3 Målgrupp

- Gymnasieelever med erfarenhet av psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, inskrivna på program på Hedbergsska skolan.

2. Genomförande

Projektet startade i januari 2017, efter att skolledningen godkände projektet och dess utformning. De deltog också i samarbete med elevhälsoteamet, vid beslutsfattandet kring målgruppen. En projektledare från skolan och en projekthandledare från RSMH hade då utsetts. Val av elever utgick från EHTs (elevhälsoteamets) kartläggning av eleverna på skolan. Kontinuerliga kartläggningar har sen skett under året i ett samarbete med projekthandledaren och EHT. Vid planering av upplägget av projektet har skolans EHT, representanter från RSMH och MIUN samarbetat för att få bästa möjliga förutsättningar för att genomföra projektet. Strukturer och rutiner för information, kommunikation och möten, har arbetats fram av projektledaren och projekthandledaren. Planeringen för hur projektet ska följeföras, har gjorts i samspel med representant från MIUN och projektledaren.

Vi har en styrgrupp bestående av verksamhetschefen för Sundsvalls gymnasium, utvecklingschefen på Centrum för kunskapsbildning (CFK) inom Barn- och utbildningsförvaltningen (BoU) i Sundsvalls kommun, en universitetslektor från MIUN, en representant tillika metodstödare från RSMH och projektledaren från Hedbergsska skolan. En rådgivare från SPSM har också varit inbjuden till och deltagit i styrgruppsmöten som hållits under året.

Personalen på skolan har informerats om projektet i form av en allpersonalkonferens som genomfördes för hela skolområdets personal i januari 2017. Utöver det har de olika programarbetslagen informerats mer ingående av projektledaren och projekthandledaren. De mentorer/lärare som har elever som ingår i projektet, har kontinuerligt haft kontakt med framförallt projekthandledaren.

RSMHs representant och metodstödare i projektet, har arbetat med implementering av metoden Supported Education gentemot specifika lärare på skolan som önskat bli mer delaktiga i arbetet, enligt denna metod. Hon har även varit verksam som metodstödare för projekthandledaren.

Avstämningsmöten mellan personalen i EHT och projektledaren och projekthandledaren, har hållits med jämna mellanrum för att möjliggöra en samsyn på de elever som är aktiva i projektet.

Under hösten hölls ett föräldramöte för föräldrar till elever i år 1. På mötet presenterades projektet i allmänna ordalag. Inför höstens utvecklingssamtal fick alla

mentorerna för år 1, personligen mer information, för att under samtalen ha möjlighet att fånga upp ev. elever i behov av extra stöd. Detta har resulterat i att fler elever tillkommit i projektet, utöver de som ursprungligen valdes ut i samarbete med EHT.

Vi har under hösten 2017, valt att lägga störst fokus på att fånga upp elever i år 1. Vi tror att systematiskt stöd ger bäst resultat om vi kan erbjuda eleverna stödet redan i år 1. De har då tre eller i vissa fall, fyra år på sig att arbeta upp nödvändiga strategier, finna motivation och kunna påverka sin studiesituation så pass att de förhoppningsvis klarar gymnasiet med tillräckliga avgångsbetyg. De äldre elever som redan under våren 2017 befann sig i projektet, har erbjudits fortsatt stöd under resterande tid i gymnasiet. Det innebär att vi arbetar med elever ur olika årskurser men den största gruppen är förstaårselever. Stödet som erbjuds är inte tidsbegränsat vilket innebär att vi har elever som går ett fjärde år på gymnasiet och även elever som tagit sin examen med hjälp av projektets stöd men som fortfarande till viss del stöttas med hjälp av representanter från RSMH.

En elev som klarat sin examen med godkända avgångsbetyg med hjälp av projektet och RSMH, har valt att delta i spridandet av att arbeta utifrån metoden Supported Education. Eleven har under året, föreläst i olika sammanhang. Bl.a. på en konferens i Stockholm, arrangerad av RSMH, med temat: egenmakt och återhämtning med unga i fokus.

Totalt under året har 20 elever samtidigt haft stöd via projektet. Några elever har dock valt att pausa stödet under perioder vilket innebär att antal aktiva elever varierar. Under vårterminen 2017 var 14 elever aktuella och aktiva i projektet. Under höstterminen 2017 har 17 elever varit aktuella och aktiva i projektet. Eleverna har själva styrt hur mycket stöd de velat ha vilket också inneburit att de kunnat pausa stödet under perioder då de ansett sig inte behöva stöd. Eftersom stödet som erbjuds inte är tidsbegränsat, finns dessa elever inskrivna i projektet så länge de själva önskar. Det innebär per automatik att de genast får stöd igen när behovet finns.

Vi har en kontrollgrupp på skolan, bestående av elever som erbjudits stöd efter lärares eller EHTs inrådan, men tackat nej alt. valt att avstå stöd efter påbörjad kontakt med projekthandledaren. I december 2017 uppgår de i antal 10 st. Dessa elevers närvaro-statistik och antal kurser med F i betyg, kommer att jämföras med de elever som är aktiva i projektet.

2.1 Aktiviteter

I vår ansökan var en av de planerade aktiviteterna för att uppnå delmålen under år 1, att erbjuda 10 stycken elever per termin plats och stöd i projektet. Då det redan sen 2016 fanns ett samarbete mellan Hedbergsska skolan och RSMH kring att stötta elever enligt Supported Education- metoden, i försöksverksamheten ”Unga som resurs i arbetslivet”, erbjöds de elever som deltagit i den verksamheten, att få fortsatt stöd i projektet ”En gymnasieskola för alla”. Av de 10 elever som i januari 2017 erbjöds

stöd var därmed fem elever från år 3 och fem elever från år 1. De elever från år 1 som valdes ut baserades på elevhälsans information om elever som var i behov av extra stöd för att kunna strukturera, planera sina studier, genomföra och lämna in sina uppgifter och befinna sig på skolan, men som även var i behov av att få stöttning ur ett hälsoperspektiv.

Aktiviteter utöver direkt elevstöd:

- Informationskampanj på grundskolor i regionen inför en övergång till gymnasiet. Projektet presenterades av projektledaren och projekthandledaren, vilket inför elever i årskurs 9 synliggjorde möjligheten till att få denna specifika hjälp med studier, motivationscoaching och stöd i hanterande av sin psykiska ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- Konferenser för överlämningsinformation från grundskolornas EHT till EHT på Hedbergsska skolan. De elever som via överlämningsinformationen ansågs kunna vara hjälpta av att delta i projektet, erbjöds vid skolstart en plats i projektet.
- Styrgruppsmöte vid fem tillfällen- Sundsvalls kommuns skoldirektör har deltagit. Så även kommunens skolutvecklingschef och verksamhetschefen på Sundsvalls gymnasium. RSMHs representant och metodstödare och två olika representanter från MIUN + rådgivare från SPSM. Detta projekts projektledare har varit sammankallande och har deltagit vid samtliga möten.
- Föreläsning om projektet på MIUN, för det Regionala utvecklingsnätverket (RUN) och det specialpedagogiska nätverket i regionen. Projektledaren, projekthandledaren, följeforskaren från MIUN och en av skolans specialpedagoger föreläste. Ca.40 speciallärare och specialpedagoger var åhörare.
- Information om projektet på arbetslagsträffar på de olika programmen på Hedbergsska skolan.
- Presentation av projektet på konferens i Stockholm, maj 2017, anordnad av Svenska ESF-rådet- Mitt Europa 2017. Mitt Europa (Europe in My Region) är en informationssatsning i hela EU som ger projekt möjlighet att visa sin verksamhet. 2017 deltog 25 länder, och Sverige var med för första gången. Projektledaren för En gymnasieskola för alla och RSMHs projektledare för SECiSo deltog.
- Elevföreläsning- f.d. elev i projektet (som lyckades vända nio underkända betyg till godkända avgångsbetyg i samtliga ämnen tack vare stöd av Supported Education i projektet) har vid några tillfällen föreläst för elever och personal inom Sundsvalls gymnasium. Föreläsningens tema- elevens resa genom skolsystemet i kombination med elevens mående och skolans hantering av detta + projektets betydelse för elevens utveckling.
- Studiebesök av tre studiecoacher från Uppsala, juni 2017. Syftet var att få information om vårt pågående SIS-projekt.

- Tre elever från projektet deltog under sommaren i ett läger anordnat av RSMH, på Alnö. En av eleverna agerade i rollen som elevambassadör för projektet och föreläste om sitt mående och deltagande i projektet. Övriga deltagare kom bl.a. i samlad trupp från Stockholm för gemensam färd till Sundsvall och Alnö. Aktiviteter på lägret var bl.a. lära känna övningar, minigolf, utflykter på Alnö, karaoke och gemensamma måltider.
- Inbjudan till gruppstöd för elever i projektet- inget intresse under 2017 men däremot visat intresse inför vårterminen 2018. Då i form av samtal för att känna större delaktighet och få mer inflytande i den personliga skolsituationen men även för att påverka situationen för andra elever med liknande erfarenheter.
- Förslagslådor utplacerade på Hedbergsska för att möjliggöra för eleverna att kunna lämna anonyma åsikter gällande Hedbergsska skolans studiemiljö. (Både psykosocial och fysisk) Placeringen av lådorna avgjordes vid programforum med eleverna. Inkomna förslag hittills är:
 - ❖ mer aktiviteter mellan årskurser och klasser
 - ❖ att stödundervisning i något ämne, sker samtidigt som resten av klassen också har lektion. Mao vill eleverna inte ha stödundervisning utanför ordinarie schema
 - ❖ att klassrummen hålls öppna (ej låsta)
 - ❖ tillgång till studierum
 - ❖ informationsmöten månadsvis
 - ❖ mer möbler i de allmänna utrymmena
 - ❖ pingisbord
 - ❖ biljardbord
 - ❖ varmare i lokalerna
- Projekthandledartiden har under året ökat från 80 % tjänstgöring till 100 % p.g.a. ökat antal elever i projektet. Enligt ansökan beräknade vi att under året kunna ha två aktiva projekthandledare. De ekonomiska förutsättningarna, lägre summa projektmedel än vi ansökt om, har begränsat projekthandledarrollen till endast en person.
- Projektledartiden har under hösten minskat från 40% till 20%.
- Ansökan om SIS-medel för 2018 har lämnats in för att kunna vidareutveckla projektet, och följa upp de elever som redan befinner sig i projektet.
- I september 2017, fick vi på Hedbergsska skolan, besök av deltagare från en transnationell konferens anordnad av SECiSo-Supported Education in Civil Society. Syftet med konferensen var att inleda arbetet med en samlad kunskapsbank kring kopplingen mellan drop-outs och psykosociala problem. Deltagare från Tyskland, Holland och Sverige önskade få information om vårt projekt En gymnasieskola för alla.
- Under hösten föreläste projektledaren, projekthandledaren, RSMHs metodstödjare i Supported Education och vår elevambassadör/f.d. elev i projektet, om vårt projekt, på en konferens i Stockholm anordnad av RSMH,

med tema: Egenmakt och återhämtning med unga i fokus. Vår elev berättade om sitt examensarbete- en hemsida som handlar om hur man kan lära sig att hantera ångest och depressioner och stå på egna ben. I föreläsningen belyste eleven hur viktigt stödet via Supported Education i vårt projekt, har varit för elevens utveckling.

- Kontinuerliga avstämningsmöten mellan projektledaren och projekthandledaren för att följa elevernas progression.
- Kontinuerliga avstämningsmöten mellan projekthandledaren och ämneslärare + specialpedagog gällande eleverna i projektet.
- Påbörjat skapande av procedur kring projektet för att tydliggöra vad som ska göras i projektet, i vilken ordning, vem som ansvarar för vad och när, hur information ska ske mellan projektledaren, projekthandledaren och övrig personal på skolan, etc. Vi har under året märkt att det finns ett behov av att klart fastställa vad som gäller i projektet för att undvika missförstånd. Då målet är att förbättra studiesituationen, utveckla metoder och skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och psykisk ohälsa, måste en samsyn på eleverna lyftas fram och de olika ansvarsområdena göras tydliga för all berörd personal på skolan.
- Möjlighet har funnits för projektets målgrupp, att delta i ett förebyggande och hälsofrämjande dansprojekt som pågår inom Sundsvalls gymnasium. Dansprojektet utgår från en metod baserad på en treårig randomiserad kontrollerad studie som framtagits och genomförts av Örebro universitet och landsting. Aktiviteterna i projektet leds av en licensierad dansinstruktör. Metoden används i flertalet kommuner i Sverige.

2.1.1. Kartläggning, planering och anpassning

De elever som erbjöds stöd under våren 2017, började sitt deltagande med ett informationsmöte med projekthandledaren där även mentor eller kurator deltog i vissa fall då eleven önskade det. Efter detta möte planerades ett nytt möte in där eleven fick ange sitt nuläge, önskade läge samt sina hinder och styrkor för att komma till sitt önskade läge. Utifrån den information som kom fram lades grunden till den handlingsplan som därefter skapades av eleven och projekthandledaren. Minnesanteckningar för handlingsplanen och fokus inför kommande vecka, skickades via sms eller e-post till eleven. Kopplat till handlingsplanen gav projekthandledaren tips på strategier för att lyckas med små, tydliga uppgifter till kommande vecka, för att i fortsättningen sen kunna finna strategier som möjliggjorde att förutsättningarna för att lyckas nå de uppsatta målen- sitt önskade läge, förbättrades. Uppföljning av planeringen genomfördes kontinuerligt.

Då vi under våren såg ett behov av att skapa en tydligare kartläggning av elevernas studiesituation och mående, för att inte missa viktiga aspekter i elevernas möjlighet att slutföra sina studier, tog vi beslutet att efter råd av SPSM, ta hjälp av ett redan

existerande kartläggningsmaterial. Vi beslutade också att denna kartläggning i framtiden borde genomföras i ett tidigt skede med eleven, för att säkerställa delaktighet och inflytande över stödet som erbjöds.

Det material som genom dialog med rådgivaren från SPSM, som då satt med i projektets styrgrupp, kom upp som förslag att vi kunde använda delar av, var de två böckerna *Skolkompassen* (Lena W Henriksson, Anna Sjölund 2015) och *Vardagskompassen* (Lena W Henrikson, Anna Sjölund 2015). I böckerna plockades vissa påståenden ut, som sen fick ligga till grund för ett kartläggningsmaterial som projekthandledaren tillsammans med RSMHs metodstödjare utvecklade. Dessa påståenden utgjordes av utmaningar som en elev kan uppleva under en dag. Det var utmaningar rörande: att kliva upp på morgonen, att göra sig i ordning, att äta frukost, att ta sig iväg till skolan, lektioner på förmiddagen, rast, skolmatsalen, idrott, lektioner på eftermiddagen, när jag kommit hem, stressfaktorer, när jag blir stressad brukar jag..., läxläsning, egen tid och att gå och lägga sig.

Då dessa utmaningar främst fokuserade på de utmaningar eleven har i skolmiljön samt vilka anpassningar som kan göras, behövde även elevens upplevda styrkor, tas med i kartläggningsfasen. Genom en nätbaserad metodbank med verktyg för möten, utveckling och utbildning www.metodbanken.se, plockades styrkeord fram, som sen adderades i kartläggningen för att eleven skulle kunna ange sina styrkor men även för att fundera kring vilka styrkor eller egenskaper eleven ville kunna utveckla i sin studiesituation. Slutligen tillkom en del med en beskrivning av nuläge och önskat läge, som eleverna själva kommer fram till.

Genom kartläggningen får eleverna möjlighet att kryssa i påståenden som de tycker passar in på dem och tillsammans med projekthandledaren kan sen varje elev enskilt diskutera på vilket sätt dessa utgör hinder i studiesituationen. Eleverna kan därmed få en förståelse för och medvetandegöra de hinder som finns för att nå det önskade läget. En handlingsplan som uttrycker vilket fokus samarbetet mellan elev och projekthandledare ska ha, lades också till samt en del kring eventuella anpassningar. För att understryka hur viktig en handlingsplan är för den enskilde eleven, har vi valt att lägga till en sida för underskrift av både eleven och projekthandledaren.

I kartläggningen diskuterar man kring tidigare erfarenheter och eventuella orsaker som eleven upplever har bidragit till nuläget. Genom att lyfta fram önskat läge och delmål som eleven bestämmer själv i dialog med projekthandledaren, har inflytande och delaktighet genomsyrat samarbetet mellan eleven och projekthandledare, som i sin tur kan leda till ökat ansvar och motivation hos eleven.

Kartläggningar har av projekthandledaren genomförts med alla aktiva deltagare i projektet under höstterminen 2017, varav 10 st. är nya deltagare/elever från årskurs 1. Avstämning av kartläggningen gällande anpassningar, har projekthandledaren gjort med en av skolans specialpedagoger, via möten, mejlkontakt, telefonkontakt och sms. Även elevhälsan har varit delaktig i vad projekthandledaren skall fokusera på i stödet till de enskilda eleverna.

Behoven hos eleverna i projektet har bland annat varit brist på struktur och planering, brist på sociala relationer, psykiskt dåligt mående, brist på självförtroende, brist på lust och motivation. Hem- och familjeförhållandena är också något som påverkat våra elever. Utifrån detta har vi använt oss av olika hjälpmedel baserade på elevens behov av anpassningar. De anpassningar som har kunnat erbjudas är exempelvis möjlighet till inläsningstjänst, extra mattestöd eller behov av att gå ett fjärde år.

Stödet som erbjuds enligt Supported Education-metoden, görs via coaching där samarbetet mellan projekthandledaren och eleven bygger på en jämlik relation där fokus ligger på att elevens inre resurser och drivkrafter tas tillvara i förändringsprocessen. Eleven väljer vad denne vill arbeta med och det som ingår i detta arbete är att se över nuläget och det önskade läget och hur man genom aktiv handling sina mål. Att fokusera på att komma över hinder har varit ett aktivt fokus med många elever vilket exempelvis har handlat om att jobba med konflikthantering, hitta sätt att återfå energi till studierna och gemenskapen med jämnåriga, målbilder, självförtroende, ansvarstagande i studierna och bättre rutiner i vardagen. En viktig del i stödet är även att skapa en tillitsfull relation mellan eleven och projekthandledaren, vilket gör att snabb återkoppling och reservplaner vid exempelvis inställda möten är viktigt. I relationen mellan projektledaren och eleven, är också en viktig del att lita på att eleven själv vet bäst just nu, men om eleven inte gör det man kommit överens om, ska det ses som en lärdom istället för ett misslyckande.

Förutom coaching använder projekthandledaren sig även av studieteknik i stödet. Studieteknik i denna form, infördes redan i den föregående försöksverksamhet som genomfördes på skolan under hösten 2016. Utökat stöd i studieteknik är något vi anser är en förutsättning för många elever, för att de ska kunna avsluta sin skolgång med godkända avgångsbetyg. Stöd i studieteknik har nyttjats av flera elever där vi genom projektet och projekthandledaren erbjudit stöd i planering och strukturering, minnesträning, motivationsarbete och målbilder, stresshantering samt repetition inför prov. Rent konkret har det exempelvis inneburit att projektledaren har stöttat eleverna med att strukturera upp restuppgifter som utgör hinder i studiesituationen och som ofta innebär en stor källa till stress. Eleven får träna på att läsa instruktioner och hitta sätt för att prioritera vad denne ska börja med, för att därefter ta nästa steg. Genom att sitta tillsammans med eleven kan projekthandledaren även se vad eleven fastnar på. Det kan exempelvis handla om att eleven läser instruktionerna för snabbt och därmed inte förstår texten, tycker det är för mycket instruktioner och inte vet vart denne ska börja, att eleven vill uttrycka sig på ett perfekt sätt direkt vilket gör att denne avbryter arbetet med uppgiften p.g.a. att det känns omöjligt. Eleven får även här själv prioritera vilka uppgifter de vill börja med och på vilket sätt de vill arbeta med dem. När eleverna själva får vara med och styra över sin studiesituation, ökar motivationen till att få synbara resultat. När eleverna tydligt ser att den energi de lägger på sina skoluppgifter, visar sig i bättre skolresultat, ökar motivationen vilket också leder till att eleverna prioriterar att planera in möten med projekthandledaren och även verkligen dyker upp vid avtalad tid.

Förutsättningarna för att mötas mellan eleverna och projekthandledaren, har varierat. Vissa elever har velat ha sällskap av en kompis vid mötena, några elever har velat mötas på skolan och andra har föredragit att ses utanför skolan. Stadens bibliotek, caféer och platser i elevernas närmiljö, är ställen som eleverna föredragit vad gäller miljöer utanför skolans område. Detta blir ett sätt för eleverna att känna sig delaktiga och medbestämmande över sin egen studiesituation och sitt mående.

Alla elever i projektet har erbjudits stöd under skolloven. Förutom stöd av projekthandledaren har de haft möjlighet att få feedback från timarvoderade lärare. Under sportlovet valde två elever att få stöd. Under påsklovet fick tre elever stöd och under sommarlovet valde tre elever att få stöd. Under höstlovet valde sex stycken elever att använda lovet till att göra klart inplanerade uppgifter.

Att hålla skolan öppen för lärande hela året, har visat sig vara en stor tillgång för eleverna i projektet. Tillgängligheten till detta stöd har förutom att det nyttjats på loven, även flitigt nyttjats efter skoltid på vardagarna och till viss del även under helgerna. Eleverna har hört av sig till projektledaren för att få stöd med pågående uppgifter eller för att boka in nya möten.

Genom alla dessa aktiviteter har vi jobbat mot att öka elevernas förståelse över sin egen studiesituation. Planeringarna är skapade för att eleverna ska känna delaktighet och inflytande över sin studiesituation och för att de i längden ska ta ett större ansvar för sin egen kunskapsutveckling. Med hjälp av olika strategier har vi försökt finna vägar för alla elever i projektet, som kan undanröja hinder för lärande och gemenskap och för att skapa motivation.

2.1.2 Föräldrastöd

I planerade insatser ingick även erbjudandet om föräldrastöd. Föräldrarna till elever i projektet har blivit informerade om att deras barn blivit erbjuden hjälp via vårt projekt och vad vi arbetar med, vilken stödmetod vi utgår från. I de fall eleven själv godkände det, har även ett direkt riktat föräldrastöd erbjudits. Tanken var att på så sätt ytterligare öka möjligheterna för eleverna att nå sina studiemål. Att ha föräldrarna informerade om projektets syften och vilken typ av hjälp vi erbjuder deras barn, är viktigt ur många synpunkter. Föräldrarna själv kan många gånger stå för en tydlig stödfunktion för deras barns möjligheter att lyckas i sina studier och lära sig hantera sitt mående. Samtliga föräldrar har varit inbjudna till ett möte med projekthandledaren. Utöver den riktade informationen har information om projektet delgivits under höstens föräldramöte. Några få föräldrar har valt att till viss del vara delaktiga i sina barns utveckling inom projektet. Då intresset från föräldrarnas håll inte varit speciellt stort, har vi bestämt oss för att alltid bjuda in föräldrar till det första möte som hålls med en ny elev i projektet. Vi hoppas på detta sätt skapa ett större intresse för hur vårt projekt kanske kan erbjuda deras barn lite hjälp utöver det vanliga och öka förutsättningarna för att avsluta gymnasiestudierna med godkända betyg.

2.1.3 Tillgänglighet, feedback och belöning

Skolan har varit öppen för lärande under årets alla lov. Alla elever i projektet har erbjudits att under loven arbeta ikapp inom vissa ämnen. Varje lov har det varit några elever som valt att ta emot det erbjudandet. Ämneslärare har tillfrågats om stöd och de som åtagit sig att stötta elever i projektet under lov, har blivit ersatta med timarvoden. Syftet har varit att kunna få stöd av lärarna med specifika i förväg inplanerade uppgifter. Stödet har t.ex. bestått av instruktioner kring uppgifter, snabb feedback på påbörjade uppgifter och i vissa fall att rätta uppgifterna direkt när de lämnats in. Planeringen inför arbetet med skoluppgifter under loven, har skett med projekthandledaren och aktuella elever. Projekthandledaren har vidarebefordrat information till berörda lärare. Det har inte varit någon absolut nödvändighet för läraren att fysiskt befinna sig i skolan utan villkoren har varit att finnas tillgänglig via olika kommunikationskanaler, och i vissa fall på bestämda tider så att eleverna har kunnat få respons hyfsat snabbt för att sen kunna jobba klart sina uppgifter. Projekthandledaren och eleverna har vid dessa tillfällen på varsitt håll kontaktat aktuella lärare kring uppgifterna, för att öka möjligheten till snabb feedback. Att få snabb feedback har varit en förutsättning för eleverna i projektet, för att de skulle ha en möjlighet att lyckas med sina uppgifter under loven.

Eleverna i projektet har också haft möjlighet att boka in extra tillfällen för stöd av projekthandledaren, när de själva känt att motivationen stundvis ökat för att göra klart en viss uppgift. Att få sina behov tillgodosedda, att bli lyssnad på och tagen på allvar, har i sig ökat motivationen ytterligare. Att vid sådana tillfällen sen få godkänt på den uppgift som eleven valt att lägga energi på, blir en tydlig belöning för deras arbete.

Vi väljer i projektet att fokusera på positiva beteenden istället för elevernas svårigheter och hinder. Vi försöker hitta vägar för att nå över hindren men ger beröm för att man kommer i tid, gör sitt bästa, ber om hjälp, stannar kvar på en jobbig lektion, är ärlig med känslor som uppkommer i olika situationer, kommer till skolan istället för att stanna hemma och visar en vilja att försöka. Vi anser det vara en bra approach gentemot eleverna och det hjälper till att bygga upp elevernas självförtroende vilket i sin tur gör det lättare att övervinna hinder.

Projekthandledaren har förutom det direkta stödet som erbjuds till eleverna, också varit behjälplig vid elevernas kontakt med ämneslärare angående frågor kring studiesituationen. Även vid möten med rektor och vårdnadshavare har projekthandledaren erbjudit sig att vara med för att eleverna ska känna att det finns en person till som är insatt i studiesituationen och det kan i sin tur skapa förutsättningar för bättre trygghet för eleverna.

Under hösten påbörjades inom projektet, en rutin för avstämning med berörda lärare till elever i projektet. Lärarna förväntades svara på frågor utskickade av projekthandledaren, gällande elevernas närvaro och om det fanns några restuppgifter

eller prov som eleverna borde göra för att ha en möjlighet att få betyg i de olika ämnena. En hel del lärare gav respons vilket tillsammans med diskussioner under höstens utvecklingssamtal, blev en bra utgångspunkt för elevernas fortsatta arbete. Detta möjliggjorde också att eleverna fick ta ställning till lärarnas synpunkter i relation till sina egna uppfattningar om hur studierna fungerade.

Under våren 2017 erbjöds stöd av projekthandledaren på söndagar vilket utnyttjades av eleverna, men under hösten har inget behov uttrycks kring detta.

Utöver stöd inom Hedbergsska skolans område och i miljöer valda av eleverna, har eleverna i projektet också erbjudits att under sommaren delta i RSMHs sommarläger. Tre elever deltog.

Eleverna i projektet har blivit tillfrågade om intresse för gruppstöd men ingen har under detta år varit intresserad av detta. Dock har vi inför kommande år fått indikationer på att vissa elever är intresserade av gruppsamtal för att känna mer delaktighet och kunna öka inflytandet över sin skolsituation men också för att kunna påverka situationen för andra med liknande erfarenheter.

Vi avslutade höstterminen med en gemensam middag på restaurang för eleverna i projektet, projektledaren, projekthandledaren och RSMHs metodstödare. Att äta ute på restaurang med andra som man inte känner, är en utmaning i sig. Vi kan konstatera att en relativt stor grupp elever, kände sig motiverade till att möta oss på restaurangen. Dessvärre uppstod det förhinder för några elever vilket resulterade i att vi totalt blev åtta personer. Det känns ändå som ett bra utslag av inbjudan till höstavslutningen. Att möta andra som befinner sig i en liknande situation som man själv är i, anser vi vara en viktig del i elevernas progression i detta projekt. Ingen är ensam. Det finns alltid andra som upplever liknande saker och som har erfarenhet av likartade familjesituationer och upplevelser av psykisk ohälsa med allt vad det kan innebära. Diskussioner uppkom under middagen kring hur vi i framtiden ska kunna nå fler elever med erfarenhet av psykisk ohälsa. Vi behöver lyfta fram detta istället för att gömma undan hur vi mår. Tillsammans är det lättare att ta sig förbi olika hinder.

2.1.4 Att tidigt fånga upp behov

Under våren 2017 var vi ute i regionens grundskolor för att informera om projektet. Vår tanke var att redan där försöka fånga upp elever som känner sig omotiverade, otillräckliga, elever med höga prestationskrav etc. Efter vårt informationsmöte som riktade sig mot eleverna likväl som mot personalen, hade elever som själva kände att projektet kanske var något som kunde hjälpa dem, möjlighet att kontakta sitt EHT för att få veta mer. Vi informerade sen om projektet direkt på det första föräldramöte som hölls under höstterminen 2017, gällande nya elever på Hedbergsska skolan. Det innebar också att föräldrar fick chansen att hör av sig kring projektet, om de kände att deras barn skulle vara hjälpta av att delta i vårt projekt. Elever har också själv kunnat kontakta oss, antingen via sin mentor eller genom elevhälsan. Vissa elever har själva bett om hjälp efter att ha hört kompisar berätta om det stöd vi erbjuder i projektet. Under höstens utvecklingssamtal med enskilda elever och föräldrar, har information

också getts om projektet. Hedbergsska skolans EHT, har under pågående skolar också meddelat oss i de fall det tydliggjorts att det finns elever som skulle må bra av en kombination av hjälp från EHT och projektet. Vi hoppas att vi på dessa sätt har möjlighet att nå ut till de elever som har behov av lite extra stöd.

Strax före årets jullov, skickade projekthandledaren ut en förfrågan till de lärare som under året stöttat våra elever i projektet. Förfrågan gällde hur lärarna har upplevt stödet till eleverna och om de i framtiden önskar någon förändring i hur man som lärare stöttar via projektet. Vi fick in några synpunkter och författade inför jullovet ett tydligare direktiv kring villkoren för stöd under lov. Vi tror att detta ökar personalens känsla av delaktighet och inflytande, vilket är viktigt för implementering av metoden Supported Education på Hedbergsska skolan. Det blir också en form av utvärdering av metoden och vår förhoppning är att vi genom ett större deltagande av personalen, ökar möjligheterna att tidigt nå de elever som har behov av extra stöd i sina studier och i sin psykosociala skolmiljö.

2.1.5 Samverkan med följeforskare från MIUN.

Vi har under året haft samverkan med följeforskare från MIUN. Följeforskaren har deltagit i styrgruppsmöten och även möten med projektledaren och projekthandledaren där vi bl.a. diskuterat utvärderingars utformande, val av kontrollgrupp och rapportskrivande. Följeforskaren har också bidragit med ett annat perspektiv till projektet och dess mål.

2.1.6 Marknadsföring

Vi har under året marknadsfört vårt projekt i olika forum. Vi har informerat om projektet inför ett regionalt utvecklingsnätverk för specialpedagoger i Västernorrland, vi har besökt Jämtlands gymnasieförbund för att berätta om projektet och vi deltog i RSMHs 50års konferens i Stockholm. Vi har föreläst i olika sammanhang där fokus har varit psykisk ohälsa. (Se under aktiviteter.) Vidare har vi besökt grundskolorna i kommunen, vi har deltagit i lärarkonferenser och vi har spridit information om projektet på Hedbergsska skolans föräldramöten, utvecklingssamtal och via skolans EHT. Information om projektet har också spridits via Sundsvallsgymnasiums facebook-sida. De lärare som önskat få veta mer och bli mer delaktig i projektet, har erbjudits metodstöd av RSMH. Vi har med hjälp av elever i projektet, tagit fram en affisch som i januari 2018 kommer att sättas upp inom Hedbergsska skolområdet.

2.2 Metoder

I detta projekt har vi arbetat efter metoden Supported Education. Denna metod började användas i Sundsvall redan i ett tidigare projekt anordnat av RSMH. 2013 startade projektet: Unga som resurs i arbetslivet, med stöd av medel från Allmänna arvsfonden. Projektet inriktade sig på att ge stöd till unga vuxna mellan 16-30 år, som på grund av psykisk ohälsa inte klarat sin skolgång men som nu önskade att på villkor mer individuellt anpassade, slutföra sin utbildning alt. enstaka kurser eller studieuppgifter. Projektet genomfördes på tre orter i landet under denna tid: Backe (Jämtland), Västerås och här i Sundsvall. Av de 90 personer som totalt ingick i projektet, har 70

personer gått vidare i antingen jobb, praktik eller studier. Projektet ansågs ha lyckats med syftet att hjälpa den specifika gruppen individer, och med det projektets utfall och lärdomar, har vi kunnat dra nytta av erfarenheterna in i vårt nu pågående projekt på Hedbergsska skolan. Vår förhoppning är att vi genom vårt projekt ska kunna dela med oss till andra som arbetar med målgruppen unga vuxna med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Enligt Supported Education kan stöd ges både individuellt och i gruppform. I det föregående projektet gavs stöd enligt båda dessa former. I detta projekt har eleverna hittills endast valt individuellt stöd. Individuellt stöd innebär i detta projekt, enskild handledning mellan projekthandledare och elev, med utgångspunkt från elevens behov och önskemål. (se beskrivning under kartläggning, planering och anpassning)

Grundläggande principer för Supported Education enligt RSMHs hemsida:

<https://rsmh.se/unga-som-resurs-menyn/unga-som-resurs/supported-education/>

- hopp för den enskilda personen och fokus på det som ger stöd till dennes individuella återhämtning
- tillgängligt för alla som önskar studera
- stöd i allmän skolmiljö utifrån personens egna val och preferenser
- stödet som erbjuds bygger på partnerskap och omfattar individuell coaching
- stödet förutsätter personens aktiva engagemang och delaktighet
- resultatorientering
- stödet som erbjuds är tidsobegränsat
- stödet sker i samverkan med psykiatrisk vård och andra stöd funktioner
- ekonomisk rådgivning
- tillgänglighet till yrkesvägledning samt karriärplanering

Supported Education är en metod som utvecklades under tidigt -80tal på Boston University. I Kalifornien pågick också under samma tid ett liknande arbete med att utveckla ett metodstöd. De sammanlagda resultaten lade grunden för det vi idag kallar Supported Education. Följeforskning och utvärdering har också genomförts av Boston University och metoden har sen prövats i olika studier, bl.a. i Holland, Norge, Portugal och Tjeckien under 2013-2016. Dessa fyra länder bedrev ett gemensamt projekt under namnet ImpulSE. Detta projekt som också var ett utvecklingsarbete inom att använda metoden Supported Education, visade på goda resultat för de elever som ingick i projektet. Supported Employment är en liknande metod som det finns betydligt mer forskning kring och dessa två metoder följer i stort sett samma principer. Skillnaden är förstås att Supported Employment har målet att få deltagarna ut i arbete, medan Supported Education har slutförda studier som mål.

Inom Supported Education går man igenom vissa steg enligt beskrivning nedan:

Process (Kräver vilja: vilja leva, gå i skolan, sätta upp mål etc.)	Aktiviteter
VÄLJA	
	1. Formulera ett studiemål
	2. Välja skola, program
	3. Ansöka till utbildning
SKAFFA	
	4. Upprätta en plan (stämma av färdigheter och stöd)
	5. Se över ekonomi, skaffa studiefinansiering
BEHÅLLA	
	6. Stämma av och utveckla personligt viktiga färdigheter
	7. Stämma av och skaffa tillgång till personligt viktigt stöd
	8. Göra Anpassningar i studiemiljö

I vårt projekt har vi mött elever i olika stadier av denna process. Vissa har fått information om vårt projekt redan i årskurs nio och några andra fångade vi upp under deras sista år i gymnasiet. Fokus har dock varit att försöka följa eleverna hela vägen genom deras gymnasiestudier. D.v.s. från år 1 och fram till godkända avgångsbetyg, vilket för vissa elever kommer att ta fyra år av gymnasiestudier.

Det allra viktigaste i projektet har varit att få eleverna att känna att de äger sin egen process. Ett annat viktigt fokus är att det inte finns några misslyckanden. Hinder efter vägen kan uppstå, men om vi då lyfter fram känslorna kring olika situationer, kan vi istället utifrån elevernas känsla, coacha dem vidare och försöka få dem att dra nytta av erfarenheterna. Med rätt stöd kan vi coacha eleverna till en känsla av framgång och tillfredsställelse. Genom att lyfta fram elevernas styrkor, förmågor men också begränsningar och behov av stöd, får vi bättre förutsättningar för att coacha eleverna fram till ett önskat slutmål, som förhoppningsvis är godkända avgångsbetyg i sina gymnasiestudier. Supported Education kan ses som en rehabiliteringsmodell vilket innebär att vi har hopp om att eleverna i projektet i framtiden kan känna att de fungerar bättre både i skolmiljöer och i deras privata miljö. Både personligt men även ur ett socialt perspektiv. Dock med hänsyn till deras egna förutsättningar och mående.

Utifrån elevernas studieplaner har projekthandledaren utarbetat en matris för att tydligt dokumentera vilka insatser som erbjudits och genomförts med varje enskild elev i projektet. En matris underlättar för oss att kunna följa upp, synliggöra och utvärdera våra insatser.

Vanliga frågor vi arbetar med i projektet är:

- brist på självförtroende, låg självkänsla
- resultat/betyg från tidigare utbildning- vilka ämnen kräver mer jobb?
- förbereda första dagen i skolan- kan även vara återgång efter lång frånvaro
- studiefinansiering
- stresshantering
- relationer till lärare och studiekamrater- social skolmiljö
- studieplanering
- öka studieresultat/akademiska kunskaper
- problemlösning/strategier
- upprätthålla studiedisciplin och motivation
- brist på stöd från socialt och/eller professionellt nätverk
- rädslan för att misslyckas
- fördelar och nackdelar med att delge ohälsa/funktionsnedsättning
- stöd inför prov och tentamen
- karriärsutveckling

2.3 Statistik

SIS-deltagare	Årskurs	Närvaro i procent	Antal F		Kontrollgrupp	Årskurs	Närvaro i procent	Antal F	
1	1	86			1	2	62	4	
2	1	92			2	2	94		
3	1	63			3	2	84	1	
4	1	79			4	2	81		
5	1	89			5	2	95		
6	2	87	2		6	1	86		
7	2	73	1		7	1	55		
8	1	82			8	1	78		
9	1	87	4		9	1	88		
10	1	96			10	1	92		
11	1	93							
12	2	25	2						
13	1	73							
14	4	65	2						
15	-	0							
16	4	i.u.	10						
17	3	71	4						

Då de flesta kurser i år 1, avslutas senare under denna termin, har inga elever i år 1 ännu fått betyg, undantaget en elev som börjat om på ett annat program hösten 2017. Då vårt projekt kommer att fortgå under hela 2018, kommer vi att kunna se en tydligare statistik, i januari 2019. Närvaron hos våra elever i projektet, har under 2017 varierat. Dock kan vi se en viss ökning i närvaron i jämförelser mellan tidigare månader under 2017, och december 2017. Det vi tydligt kan se är att det är två ämnen som sticker ut när det gäller F i betyg och F- varningar. Svenska och matematik. Detta är ett faktum som är vida känt och som även Skolverkets statistik visar är de

vanligaste ämnen som elever i gymnasiet, saknar godkända betyg i. Det tredje vanligaste ämnet är idrott, där många i vår målgrupp ser hinder när det gäller t.ex. omklädnings-, och duschsituationen. Gymnasiearbetet är också enligt Skolverket något som orsakar att många elever inte klarar sin gymnasieexamen. Totalt är det ca 7000 elever per år, som går ut gymnasieskolan utan godkända betyg/en gymnasieexamen.

3. Analys och tolkning av resultat

Under 2017 har vi i projektet haft ett huvudsakligt mål, att Hedbergsskolan ska öka tillgängligheten för elever med erfarenhet av psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och öka kunskapen i individuellt stöd så eleverna känner meningsfullhet och hittar strategier för att kunna slutföra gymnasiet. Våra utvärderingar med eleverna i projektet, visar att vi genom projektets utformning påverkat deras känsla av meningsfullhet med studier, att vi gett dem stöd som påverkat deras förmåga att hitta strategier och metoder för att bättre klara av sina uppsatta studiemål och att vi också genom detta, förbättrat den psykosociala studiemiljön.

Eleverna upplever att de blivit mer delaktiga och har fått större inflytande över sin egen studiesituation. Det stöd som erbjudits genom projektet har dessutom varit tillgängligt både under skoltid och efter skoltid och under lov. Det är projekthandledaren som i första hand har funnits tillgänglig utanför skoltid men under loven har även vissa timarvoderade ämneslärare funnits tillgängliga för specifikt stöd. Tillgänglighet till stöd året om, även under lov, har gjort stor skillnad för vår målgrupp. I Sverige uppmärksammas nu allt oftare, att avhopp, s.k. dropouts från skolorna, ofta sker i samband med just lov. För elever med erfarenhet av psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, blir loven i vissa fall, oöverstigliga hinder. När rutiner förändras och det vardagliga stödet inte finns där, tappar många individer kontrollen över sitt mående. Alice Bah Kuhnke, generaldirektör för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, lyfter fram detta problem i Utbildningsradions (UR) tv-serie Dropouts. Hon påtalar bl.a. att arbetslösheten är större bland de som hoppat av skolan, än bland övriga. Att vi genom detta projekt kan göra Hedbergsskolan mer tillgänglig för alla elever i samarbete med RSMH, är ett bra steg på vägen mot att förhindra avhopp från just vår skola.

Enligt våra utvärderingar, upplever våra elever också att de nu tar större ansvar för sin egen kunskapsutveckling och arbetar bättre mot de mål de själva varit med och satt upp. Att bli sedd och hörd och respekterad, ökar motivationen för att arbeta mot fler godkända betyg.

Vi upplever att vi är på god väg mot att öka både individers och skolans kunskap om elever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, men vi inser att det krävs mer tid för att få ett nytt tänk att få fäste i vår stora organisation. Vi behöver utveckla samarbetet med lärarna betydligt mer och själva metodstödet behöver implementeras med hjälp av tydliga principer. Psykologen David Edfelt, har under hösten föreläst på Hedbergsskolan ang. lågeffektivt bemötande i skolan. Han

har tillsammans med psykologen Bo Hejlskov Elvén, tagit fram tydliga procedurer att följa när det gäller att hitta metoder för att hantera och förebygga problemskapande beteenden och utbrott i skolan. De har bl.a. skapat arbetsblad för kartläggning av belastningsfaktorer och varningssignaler, som följs av händelseanalyser och handlingsplaner med avledningsstrukturer. Tillsammans med principerna för Supported Education, skulle vi kunna öka kunskapen kring anpassningar och hjälpmedel som behövs för den målgrupp vårt projekt riktar sig mot. Vi tror också att personalen på skolan skulle vara hjälpt av att veta hur man tidigare kan upptäcka elever som är i behov av extra stöd. T.ex. vad är tecknen på depression? Här kan vi konstatera att vi behöver sprida mer kunskaper om psykisk ohälsa.

Vi har under året samarbetat med följeforskare från Mittuniversitetet (MIUN). Att få andra perspektiv på vårt projekt, våra aktiviteter, våra utvärderingsformer etc. har varit värdefullt.

3.1 Elevernas utvärdering av projektet

Vi har under året vid fyra tillfällen planerat in att genomföra en utvärdering av projektet med de elever som deltagit i projektet. Deltagandet i utvärderingarna har varierat. Vid ett tillfälle meddelade ett stort antal elever att de skulle delta, men vid själva tillfället dök ingen upp. Vid vår senaste utvärdering i december 2017, deltog samtliga elever utom en.

Vi kan här konstatera att upplägget och utformningen av en utvärdering, är av största vikt, för att få eleverna i projektet att delta. Vi har under året utvecklat detta till att använda oss av nätbaserade enkäter. Den första enkäten som erbjöds eleverna att svara på, resulterade dock i mycket bristfälliga svar och ett alltför lågt deltagande. Inför vår senaste utvärdering, valde vi att till frågorna uppge fem olika kryssbara svarsalternativ enligt en skala. Ex. från *Ja, alltid- Nej, aldrig*. Eller från *Ja, absolut- Nej, inte alls*.

Syftet med utvärderingar av projektet har varit att påvisa elevernas uppfattning om inflytande, delaktighet och ansvarstagande kring sin egen kunskapsutveckling. Utvärderingarna gjordes också med syfte att se om vi behöver utveckla det framtida stödet för elever i projektet.

Nätbaserad enkät- se bilaga 1

Elevcitat från en av våra utvärderingar:

Elev 1:

”Jag har fått mycket stöd i mina studier från projektet: Stöd i mitt psykiska mående, Malin (projekthandledaren) har hjälpt mej med studieplanering, lärarsamverkan, tydliga instruktioner och långsiktig planering. Jag ville inte vara med i en grupp från början, men anpassningarna som projektet gjorde hjälpte mej. Att få arbeta med kartläggning och bli coachad i styrkor och hinder hjälpte mej mycket. Att få hjälp att få ett målfokus och att få välja ämnen efter egna behov har hjälpt mig. Jag har lärt mig att prioritera och jag har mognat som människa och accepterat att jag mått

psyksikt dåligt. De flesta ungdomar tror de är ensamma att må psykiskt dåligt, i en grupp sen man att det inte är så och det hjälpte. Jag har nu tagit studenten med godkända betyg trots att jag för ett år sedan hade F i 9 ämnen. Jag kan nu i efterhand inse att man inte klarar sig tack vare en annan person, visst kan du behöva en knuff upp på vägen igen men det är fortfarande DU som måste ha viljan.”

Elev 2:

”Jag tycker att projektet med att hjälpa elever som har det kämpigt eller jobbigt med skolan är superbra. För då tror jag att fler kan klara av gymnasiet, t.ex. om du har koncentrationsproblem eller lider av depression som är väldigt vanligt, så är det jättebra!! Jag tycker det är viktigt med extrahjälp för dom som behöver det! Projektet har hjälpt mig mycket, t.ex. med att motivera mig med att klara av skolan och det är nånting som ingen annan lärare har gjort! Det har hjälpt mig tagit tag i saker som jag måste göra så som uppgifter, prov osv.”

Elev 3:

”Projektet har hjälpt mig igenom skolåret, gett mig stöd i ämnen och uppgifter som jag tycker och har tyckt varit svåra. Utan den extra hjälpen och stödet så skulle jag nog fått underkänt i vissa ämnen. Det har också gjort att jag inte hoppat av skolan på grund av min psykiska ohälsa och fått mig att se saker mer positivt och fått mig att förstå att jag klarar av mer än vad jag tror.”

Elev 4:

”För mig har projektet betytt mycket. Jag har fått hjälp och motivation genom det. Hade definitivt inte orkat med mina sista två år på gymnasiet både psykiskt och fysiskt om jag inte fått den hjälp jag fått. Dom hjälper till med att sätta mål och prioritera det viktigaste, hälsan. När man inte mår bra får man inte ta på sig hur mycket som helst utan man måste prioritera ut det så allt går ihop. Och det har jag fått mycket hjälp med. Är väldigt glad & tacksam för att har varit en del utav detta projekt!”

Elev 5:

”Hej för mig så har det här hjälpt mycket. Jag skulle ligga så mycket efter om jag inte hade Malins (projekthandledaren) hjälp. De får mig att vilja fortsätta med skolan och inte lägga av helt och hållet för att jag inte orkar med skolan något mer för att skolan inte tänker på oss så som Malin och hjälpen man får ifrån henne. Det här projektet är en utav de bästa saker som kan ha hänt för om man inte här klarar av alla ämnen innan lov så kan man ha en stor chans att hinna göra klart det man behöver innan man slutar skolan. Så istället för att sitta hemma och må dåligt över att man inte ens är godkänd i någonting så är det bäst att ha någon som finns där och hjälper till.”

Elev 6:

”Att få träffa Malin har varit till stor hjälp när det kommer till min nedstämdhet och mitt självförtroende. Att möta Malin och dessutom gå på lägret föreningen (RSMH) anordnade hjälpte mig att inse att jag faktiskt kan umgås med andra människor. En

stor anledning till att jag skolkade var att jag hade svårt att prata med mina klasskamrater för att jag hade dåligt självförtroende och kände mig konstig. Om jag inte fått hjälp av Malin hade jag aldrig velat komma tillbaka till skolan men hon har fått mig att inse att jag har vad som krävs. Jag tror att det finns många elever som skulle behöva det här personliga stödet. Jag har personligen aldrig haft inlärningsssvårigheter eller liknande problem så jag har aldrig tagit hjälp tidigare men när skolan kontaktade mig om att träffa Malin kändes det okej eftersom att de var de som tog första steget istället för jag. Det finns nog många andra som skulle behöva det också. Mitt problem har handlat mycket om att jag har svårt att komma igång med att plugga och jag tycker personligt stöd är en bra lösning på det problemet. Jag tror definitivt att om man tidigt märker vilka som har problem och erbjuder de hjälp, att det kan motivera det att fortsätta att gå i skolan. Det känns bra att ha någon som är där för en och kan ge en stöd om man har föräldrar som har svårt att förstå hur man mår och vad man behöver.”

3.2. Elevinflytande och delaktighet

Hela projektupplägget bygger på att individen äger sin egen process. Det innebär att vi genom att använda oss av Supported Education, som är en rehabiliteringsmodell som syftar till att ur basen av en jämlik relation mellan projekthandledaren och eleven, fokusera på elevens inre resurser och drivkrafter och därigenom helt utgår från individernas egna önskemål och behov för att nå de önskade målen. En rehabiliteringsmodell är en form av återhämtning och i detta fall innebär det att vi med projektets hjälp försöker skapa nya målsättningar och ny mening med livet för att kunna ta sig förbi de hinder som psykisk sjukdom ofta ställer upp. Den kartläggning som görs med eleverna vid uppstart i projektet, styr hur stödet ges till eleverna med hänsyn till den studieplan/handlingsplan som de kommit överens om i kontakt med berörda lärare och projekthandledaren.

Vid kontinuerliga avstämningsmöten har eleverna haft möjlighet att inte bara diskutera sina studier utan också den fysiska och psykosociala studiemiljön.

Utvärderingarna som gjorts under året, har också gett eleverna mer delaktighet och inflytande över projektets utformning.

Under årets sista månad, skapade vi tillsammans med elever i projektet, en affisch som i januari kommer att sättas upp på anslagstavlor runt om på Hedbergsska skolområdet. Projektledaren och projekthandledaren, utarbetade först ett förslag till en affisch som sen några elever fick ge respons på. De upplevde att affischen kändes som en tråkig skoluppgift vilket inte alls lockade till läsning. Mer färg och en annan utformning för att locka elever till att både vilja läsa på affischen men också vilja ha den hjälp som erbjuds. Vi redigerade och tog sen råd av ytterligare elever på mediaprogrammet, för att få en layout anpassad till elevernas synpunkter. Delaktighet och inflytande blir här väldigt tydligt. Affischen förtydligar vad eleverna kan få hjälp med, av vem de kan få

hjälp och stöd, och uppmärksammar att vi försöker nå de elever på skolan som är i behov av lite extra stöd.

Vi har under året också lyckats få en elevambassadör som varit med oss i olika marknadsföringssammanhang gällande projektet. Inför 2018 ser det ut som att vi har ytterligare en elevambassadör på gång. En elev som tydligt uttryckt sin vilja att berätta om sitt mående, sin skolsituation och hur projektet kan hjälpa elever med liknande problem. Vi tror att det är av högsta vikt, att ha med eleverna själva på våra grundskoleturnéer och i olika sammanhang där projektet ska presenteras. Att få ett ansikte till våra historier och presentationer, gör det hela verkligare och kan få de unga vi möter i grundskolorna att känna en samhörighet och ger möjlighet för större förståelse för hur vårt stöd kan påverka deras framtida skolgång och mående.

3.3. Mittuniversitetets utvärdering av projektets resultat i förhållande till dess mål och syfte

Följeforskningen och utvärderingen av detta projekt har i första hand fungerat formativt. Forskningsinslaget har inte varit dominerande, utan det vetenskapliga stödet vid, och mellan projektmöten har dominerat. Detta stöd har innefattat såväl teoretiskt, vetenskapligt som analytiskt stöd.Handledning vetenskapligt förhållningssätt såsom metoder för empiriinsamling, datainsamlingsmetoder, olika analysmodeller, dokumentationsformer, identifiering av kunskapsluckor. Följeforskaren har även fungerat som ett vetenskapligt bollplank för projektets idéer och planerade aktiviteter, samt fokuserat och följt upp projektets mål. Nedan kommer därmed en delutvärdering presenteras av hur projektet styr mot det syfte och mål de ansökt medel för.

Utvecklingsprojektets resultat beskrivas nedan både i matrisform, granskat emot ansökans mål-, syftebeskrivning, samt beträffande planerade insatser och förväntade effekter. Projektets övergripande mål är att Hedbergsska skolan ska öka tillgängligheten för elever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och öka kunskapen om individuellt stöd så eleverna känner meningsfullhet och hittar strategier för att kunna slutföra gymnasiet. Projektet "En gymnasieskola för alla" planeras att pågå under 3 år och det är först efter dessa år man kan se slutresultatet av detta. Via följeforskningen och denna utvärdering kan man se hur verksamheten utvecklats i relation till projektansökans uppställda mål, syften samt planerade, och genomförda insatser.

Projektet har systematiskt och kontinuerligt följt upp varje elevs kartläggning via månadsvisa möten för att kunna mäta hur projektets insatser och aktiviteter påverkat den eventuellt upplevda förändringen eleven. Varje genomförd kursverksamhet har utvärderats och den pedagogiska och metodiska arbetsmodellen har systematiskt dokumenterats. Projektet har haft vetenskapligt stöd av Mittuniversitetet. Stödet har bestått av uppföljnings- och utvärderingsforskning av projektet samt handledning av vetenskapligt förhållningssätt och utvärdering. Vidare har projektets mål att nogsamt fokuserats, följts upp och utvärderats. I matrix 1 och 2 samt beskrivande text framkommer det tydligt hur utvecklingsprojektet syfte och mål matchas i mycket hög

grad med dess resultat och att de planerade insatserna redan genomförts eller är under planeringsstadiet.

Matrix 1. Övergripande bedömningsmatrix. Mål och syfte i förhållande till resultat.

Syftesbeskrivning	I hög grad	I viss grad	Inte alls	Kan ej bedömas nu
att hålla Hedbergsskolan öppen och tillgänglig för lärande hela året om (inbegripet sportlov, påsklov, sommarlov och läslov) i samverkan med civilsamhället (RSMH).	X			
att eleverna i den aktuella målgruppen ska erhålla en ökad förståelse, ett ökat delaktighet och inflytande över sin studiesituation och att i förlängningen i högre grad kunna ta ansvar för sin egen kunskapsutveckling.				X ¹
Stötta den aktuella målgruppens att utveckla strategier och färdigheter för att slutföra uppgifter och behålla hälsa och motivation i studiesituationen.	X			
Utveckla strategier och metoder för en förbättrad pedagogisk lärmiljö och psykosocial skolmiljö som kan leda till ökad tillgänglighet för alla elever.		X		
Att på ett tidigt stadium identifiera behov av hjälpmedel och anpassningar för att elever inte ska bli efter i studierna.	X			
Öka organisationens och enskilda individers kunskaper om elever med psykisk ohälsa/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och dess pedagogiska konsekvenser för lärandet.		X		

I enlighet med utvecklingsprojektets ”En gymnasieskola för alla - 2017” planerade insatser, har de i projektet arbetat medvetet för att öka tillgängligheten för elever med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och öka kunskapen om individuellt stöd så eleverna känner meningsfullhet och hittar strategier för att kunna slutföra gymnasiet. För att kunna dra slutsatser om vilka förändringar som kan skapa en meningsfull utbildning tillgänglig för alla elever planerades ett antal insatser i ansökan. Hur de uppfyllts beskrivs i matrix 2.

¹ Projektet förväntas pågå i tre år av vilket endast det första är avslutat. Gymnasieprogrammet är på tre år och projektet behöver tre år för att kunna utvärdera detta mål.

Planerade insatser	Genomförts	Påbörjad²	Inte alls	Kan ej bedömas nu
Utifrån kartlagt behov erbjuds 10 elever/termin plats och stöd i projektet per, totalt 20 elever under år ett.	X			
Tillgång till skola på sport-, påsk, sommar- och läslov (V.44) för aktuell målgrupp.	X			
Avstämningsmöten med representant från Mittuniversitet gällande följeforskningsresultat och förbättringar som behövs göras.	X			
Utveckla en handlingsplan för att ge individuell anpassning och stöd så elever med psykisk ohälsa och eller NPF hittar strategier att slutföra gymnasiet. Detta görs i samverkan med eleven, skolpersonal, handledare.	X			
Kontinuerliga möten där alla elever i projektet, tillsammans med en ansvarig, har individuell uppföljning av utbildningsplan och resultat och som återkopplas och utgör underlag vid projektet styrgruppsmöten.			X³	
Möten med eleven, skolpersonal, handledare med syfte att säkerställa delaktighet och utvärdering av arbetssätt.	X			
I de fall eleven godkänt det erbjuda föräldrastöd via möten eller andra kommunikationskanaler.		X		
Utveckla metoder och arbetssätt i samverkan med skolpersonal och elever där elevernas inflytande är avgörande samt dokumentera underlag för spridning under år två.	X			
Styrgruppsmöten för att på övergripande nivå följa upp projektet.		X⁴		
Aktivitetsutbud utanför skoltid.		X		

² Då projektet förväntas pågå i tre år är vissa planerade insatser ännu ej fullt genomförda. Neddragningen av projektmedel har också medfört att vissa insatser inte har kunnat genomföras.

³ De individuella handlingsplanerna och elevresultaten utgör i sig inte underlaget vid styrgruppsmötena, däremot konsekvenserna av dem.

⁴ Styrgruppsmötena kontinuerligt genomförda, men på grund av sporadiskt deltagande av representanter från kommunen kan inte denna insats anses vara fullt utförd.

4. Lärdomar och rekommendationer

Vi har under året lärt oss att vi behöver ännu tydligare handlingsplaner och överenskommelser med eleverna. Med vid upprättandet av dessa, bör även elevernas olika mentorer vara. I vissa fall behöver också en specialpedagog från EHT kopplas in i processen kring de handlingsplaner som görs med eleverna. Många av våra elever i projektet är kopplade till en eller flera i skolans EHT men även i samarbetet med dem behöver vi utveckla tydligare procedurer kring hur vi arbetar med eleverna i projektet.

Under 2018 planerar vi att genomföra dessa handlingsplaner och överenskommelser med samtliga elever i projektet. Vi tror att överenskommelser som eleverna själva skrivit under på, kan borge för ett större ansvarstagande av eleverna, när det gäller deras egna prestationer och skolresultat. Detta gäller även inplanerade möten med projekthandledaren. Elever som ständigt avbokar dessa möten, ska i förväg ha vetskap om vad som sker om de inte fullgör sin del i stödet. En elev som avbokar det stöd som erbjuds, kan riskera att mista sin plats i projektet. Det innebär att vi hellre hjälper de som vill bli hjälpta. Om individen inte tar eget ansvar i detta, kan vi inte heller hjälpa. Vi har fler elever i behov av extra stöd på skolan, än vi har möjlighet att hjälpa inom projektets ramar. Antal elever som efterfrågat stöd, överstiger m.a.o. det antal elever som projektet haft som mål att stötta varje termin. Detta påvisar samtidigt att behovet av detta extra stöd, är större än vad vi tidigare haft vetskap om. I och med att eleverna i projektet pratat med andra elever på skolan, om det stöd vi erbjuder, sprids också vetskapen bland eleverna om att vi finns på skolan.

Vi har sett att de viktigaste delarna för att stödet ska bli så bra som möjligt är att projekthandledaren visar att denne bryr sig genom att våga fråga, att lyssna uppmärksam och vara tillgänglig när eleven har behov. Eleverna i sin tur behöver respektera de tider som bestäms, höra av sig om denne får förhinder och vara ärlig kring sin studiesituation. På detta sätt utvecklar eleven sitt ansvarstagande och ett bättre stöd kan ges om denne är i behov av det.

En av lärdomarna vi fått under året, är vikten av att fånga upp elever i ett tidigt stadium. Vi kan se hur betydelsefullt det är att få möjlighet att utveckla strategier för sitt mående och sina studier, innan eleverna tappat tron på sig själv. Ett exempel på detta är följande:

Tjej i årskurs 1

Eleven kom i kontakt med projektet via skolturnén som projektledare och projekthandledare gjorde under vårterminen 2017. Eleven kontaktade representant på den grundskola hon gick på, som i sin tur skickade hennes namn via överlämningsinformationen till gymnasiet. Projektledaren kontaktade skolan om elevens kontaktuppgifter för att kunna kontakta eleven. Ett första möte genomfördes innan skolstart hösten 2017. Eleven upplevde en oro för att hon lätt tappat motivationen och koncentrationen på skolan. Hon menade att när hon inte förstår något så undviker hon att genomföra det och har svårt att be om hjälp fler gånger. En kartläggning

genomfördes och utifrån denna så fick eleven i uppgift att skriva ner det lärarna säger i punktform, samt ta med en uppgift att arbeta med vid nästa tillfälle, för att se hur eleven arbetar. En uppföljning av kartläggningen skedde vid nästkommande möte. Under det andra mötet kommer man fram till att fokus ska ligga på att bygga upp en målbild, träna på att prioritera uppgifter, testa koncentrationsförmågan via uppgifter samt göra en planering så eleven känner större kontroll över studiesituationen. Man beslutar att ses en bestämd dag varje vecka.

De kommande veckorna jobbar man med målbilder via vykortsövning och bilder som eleven väljer kring hennes livssituation i sitt framtida 30-åriga jag. Eleven jobbar även med uppgifter kring källkritik, historia, viruskydd och matte.

Redan i september berättar eleven att hon valt att sitta och jobba på lektionen istället för att gå på ett tårtkalas som anordnades för alla elever, eftersom hon inte ville ha någon restuppgift att arbeta med efter skoltid. Eleven upplever efter en tid att de flesta ämnen går bra förutom maten som hon ser som en utmaning. Eleven och projekthandledaren kommer överens om att man ska fråga skolans speciallärare om att få möjligheten att sitta och räkna matte hos henne. Denna överenskommelse görs i november. En uppföljning sker i slutet av november, där eleven väljer att pausa sitt deltagande i projektet, då hon känner att hon utvecklat de strategier hon behöver för tillfället. Att kunna prioritera och genomföra uppgifter samt nyttja den resurstid hon fått i matte. Uppföljning kommer ske igen i januari 2018 när nya ämnen påbörjas. Utöver detta har eleven även fått inläsningstjänst via kartläggningen samt arbetat på läslovet med stöd från projekthandledaren.

Att tydliggöra förväntningar och konsekvenser av elevens beteenden är viktigt för att denne ska slutföra uppgifter och därmed ”behålla sin utbildning” enligt Supported Educations termer. En kontinuerlig uppföljning av hur det går, hör även till detta. Ytterligare ett exempel på hur stödet kan se ut och vad resultatet kan bli:

Tjej i årskurs 2 under höstterminen 2017

Första mötet genomfördes i februari 2017 då eleven gick i årskurs 1.

Eleven har nyttjat lovstödet och tillgängligheten utanför skoltid, under sportlovet, på söndagar, påsklovet, läslovet och jullovet och har då pluggat tillsammans med projekthandledaren. Eleven har haft tuffa hemförhållanden redan på grundskolan vilket även påverkar hennes situation på gymnasiet. 26 av 46 inbokade möten genomfördes under 2017 där eleven haft tendens att avboka många möten. Orsaker har varit exempelvis dåligt mående, möte på vårdcentralen eller akuten, familjeorsaker, dålig sömn, dåligt mående och resor till vänner som mår dåligt. Ett möte genomfördes med rektor, mentor, projekthandledare, elev och dennes förälder i början av höstterminen där man pratade om hur man skulle göra för att öka elevens närvaro då den aktuella frånvarostatistiken visade på 95 % frånvaro. Förslag har kommit från vissa håll att stänga av eleven då denne ej kommer till skolan. På mötet framgick det att eleven vill bli advokat och man kom överens om att projekthandledaren och eleven tillsammans skulle arbeta med historia som eleven fått F i, för att jobba upp detta under terminen på öppet klassrum.

Projekthandledaren bokade in 2 timmars stöd varje onsdag då lektionen genomfördes under hela höstterminen, för att vara tillgänglig för eleven och stötta henne att slutföra den. Trots många avbokade tider från elevens håll så får eleven besked av läraren under den sista lektionen, att hon får ett D i betyg i historia för all

tid hon lagt ned. Denna elev har projekthandledaren haft kontakt med flera gånger i veckan och även på kvällstid för att stötta eleven att gå till skolan fastän hon känner sig "trött", "omotiverad" eller "mår dåligt".

Att göra lärarna och speciellt målgruppens mentorer mer delaktiga i stödet, är en förutsättning för att vi ska nå våra mål under kommande år. Mer och tydligare kommunikation är absolut ett krav i detta. Snabb feedback till eleverna kring uppgifter de ska utföra, ger bättre möjlighet för eleverna att lyckas nå sina uppsatta mål. Vi behöver också förtydliga för berörda lärare, att stödet ges så länge behovet finns. Det innebär t.ex. att vi även stöttar de elever som har behov av att gå ett fjärde skolar i gymnasiet, för att få godkända avgångsbetyg. Ett exempel på en elev som kämpat med sin närvaro och fick möjlighet till ett fjärde år med projektets stöd är följande:

Tjej i årskurs 4 under höstterminen 2017

Första mötet mellan eleven och projekthandledaren genomfördes under höstterminen 2016, i projektet: **Unga som resurs i arbetslivet**, när man anordnade en studieteknikskurs. Eleven beskrev redan då att hon inte har någon motivation och har svårt att komma igång med uppgifter. Eleven hade tidigare under gymnasietiden mått dåligt och detta har påverkat att hon kommit efter i studierna. Under vårterminen 2017 när eleven gick över in i nuvarande projekt, gick hon sista terminen i årskurs 3. Eleven har arbetat på sportlov, söndagar, påsklov, läslov och jullov 2017/2018. Under vårterminen var eleven flitig med att boka in möten men hade tendenser att boka av väldigt ofta av följande orsaker: släktträff, sjukdom, mensvärk, dålig sömn, ont i huvudet, illamående, slutar tidigt från skolan och att hon skaffat nytt jobb. Under vårterminen träffades man på 12 av 28 inbokade möten. Eleven insåg i slutet av vårterminen att det skulle vara bra om hon gick ett fjärde år då hon inte kommer hinna klart med sina kurser innan dess. Elevhälsan var osäker på om detta var en bra idé då eleven visat på svårigheter att arbeta på egen hand och ett fjärde år innebär indirekt mycket eget ansvar. Trots detta skickades en ansökan in till rektor som godkände detta. Eleven skickade även sin åsikt i augusti vad hon tycker stödet från projektet gett henne. Hon skrev följande:

"För mig har projektet betytt mycket. Jag har fått hjälp och motivation genom det. Hade definitivt inte orkat med mina sista två år på gymnasiet både psykiskt och fysiskt om jag inte fått den hjälp jag har gått. Dom hjälper till med att sätta mål och prioritera det viktigaste, hälsan. När man inte mår bra får man inte ta på sig hur mycket som helst utan man måste portionera ut det så allt går ihop. Och det har jag fått mycket hjälp med. Är väldigt glad & tacksam för att har varit en del utav detta projekt!"

Under höstterminen var projekthandledaren tydlig med eleven om när man skulle träffas, vilken tid eleven skulle ta bussen från hemorten samt vad man skulle arbeta med. Man bestämde att man skulle ses två gånger i veckan där man ena dagen arbetade med gymnasiearbete och den andra med samhällskunskap. Under höstterminen kom eleven på 17 av 23 inbokade möten. Vi såg en tydlig förbättring. Eleven skickade även in uppgifter under mötena och fick på en artikeluppgift i Samhällskunskap ett B som betyg. Eleven följde planeringen med de deadlines som var uppsatt i dessa ämnen. Eleven har Engelska och Idrott kvar som hon ska arbeta bort under vårterminen 2018, sen är hennes mål att plugga upp de få betyg som är kvar på distans så hon ska få fullständiga gymnasiebetyg. Eleven har sagt flera gånger under höstterminen att hon ångrar att hon inte pluggat som hon gör nu under

sina tre år på gymnasiet och att hon alltid tänkte att hon har "tre år på sig att göra klart".

Frågor från projekthandledaren och svar från berörda lärare på skolan

Person 1:

1) Har du sett någon skillnad på elevens insats på det aktuella ämnet om du jämför med den gång eleven fick betyg F och nu när eleven gjort om kursen med stöd av projekthandledaren? Om ja, förklara på vilket sätt.

"Absolut! Eleven har jobbat mer kontinuerligt och eleven har haft en plan med tydliga delmål. Detta p.g.a. att du har stöttat så uthålligheten har blivit mycket bättre".

2) Ser du någon vinst med det stöd som SIS kan ge eleven? Om ja, vilken?

"Stödet som SIS gett i den här elevens fall tror jag har varit avgörande för att hen har lyckats väl. Den tid som du har gett kan nog i de flesta normala undervisningssituationer/ grupper inte en lärare mäta med. Lärarnas arbetssituation har i normalläget inte utrymme för en sådan handledning. För mycket att göra och för många uppdrag...

Ur en samhällsaspekt torde den investering som SIS/ditt arbete utgör vara en väldigt god investering. Att få ett antal elever på banan igen och få dem att lyckas med något som de upplever vara svårt är ur ett längre perspektiv jätteviktigt. Många framtida möjligheter och säkert en stor samhällsekonomisk vinst i det långa loppet".

3) Upplever du att stödet kan göra någon skillnad för din situation som lärare? Om ja, på vilket sätt?

"Absolut! Se ovan om lärares arbetssituation och nedanstående länk. Förutom detta så är det mycket värdefullt att det finns personal i skolan som inte har till uppgift att betygssätta/bedöma elever. Där finns möjligheter till en friare typ av kommunikation som jag bedömer är mycket värdefull såväl för eleverna som för samhällets väl".

<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/977785?programid=4572>

Person 2:

1) Har du sett någon skillnad på elevens insats på det aktuella ämnet om du jämför med den gång eleven fick betyg F och nu när eleven gjort om kursen med stöd av projekthandledaren? Om ja, förklara på vilket sätt.

"Det är stor skillnad då eleven förut inte deltog i kursen mer än kanske 10 %. Nu kommer eleven att klara minst ett E på kursen och har jobbat igenom materialet och lärt sig det som förväntas av henne".

2) Ser du någon vinst med det stöd som SIS kan ge eleven? Om ja, vilken?

"Jag tror att det är bra för denna typ av elever att få hjälp "hands on" Nu har eleven fått mer tid, personlig handledning och anpassade uppgifter till viss del".

3) Upplever du att stödet kan göra någon skillnad för din situation som lärare? Om ja, på vilket sätt?

"Absolut. Jag har inte möjlighet att lägga den extratid som eleven fått genom projektet inom min vanliga tjänst. Med denna hjälp vet eleven att den kommer att klara kursen och att det finns tid som inte finns inom den vanliga undervisningen".

Att inkludera eleverna för att utveckla arbetssättet i Supported Education är avgörande. Vi har sett att via gruppaktiviteter kan man fånga fler elever med erfarenhet av psykisk ohälsa att engagera sig i att arbeta förebyggande för att fler elever ska klara av gymnasiet. Ett exempel är följande:

Tjej i årskurs 2 under höstterminen 2017

Eleven och projekthandledaren kom för första gången i kontakt via elevhälsan i februari, där elevens förälder deltog tillsammans med kurator och mentor. Det framgick att eleven mått väldigt dåligt under en längre tid men nu ville fokusera på skolan igen med hjälp av projektet "En gymnasieskola för alla". Man bestämde på mötet att eleven och projekthandledaren skulle ses en gång själva för att gå igenom vilket stöd som eleven helst skulle vilja ha. Projekthandledaren försökte kontakta eleven ända fram till maj men fick inget svar. Rektorn beslutade då att man skulle avvakta att kontakta eleven från projektets håll.

I oktober kontaktades projektet igen via elevhälsan, om att eleven var intresserad av stödet. Eleven har kommit på 2 av 4 inbokade möten och använde även läslovet för att jobba utifrån planeringen som gjordes via kartläggningsverktyget. Eleven upplevde att det gick rätt bra i skolan och ansåg att hon inte hade så mycket behov av stöd i slutet av terminen. När alla elever som deltog i projektet bjöds med på avslutningsmiddag, frågade eleven samma dag om hon fick följa med. På själva avslutningsmiddagen delade eleven med sig av sin berättelse om psykisk ohälsa och hur man på ett bättre sätt skulle kunna nå andra unga via projektet "En gymnasieskola för alla". Eleven ville gärna vara med och bidra till att förebygga psykisk ohälsa på skolan via projektet, så fler elever kan nå sina kunskapsmål med fullständiga gymnasiebetyg. Eleven rekommenderade andra elever i gruppen om att använda sig av projektets stöd för att det skulle kännas lättare i studierna och privat.

Att vara ett stöd i övergångar är något vi ser har varit väldigt viktigt för deltagare i projektet. Ett exempel är följande elev som gjort byten mellan olika gymnasieskolor i kommunal regi:

Tjej i årskurs 1 mellan två skolor

Det första mötet mellan projekthandledaren och eleven genomfördes i mars 2017. Under mötet deltog elevens förälder samt mentor och kurator. Eleven sa inte mycket under mötet utan det var främst föräldern som pratade åt henne. Eleven hade erfarenhet av psykisk ohälsa vilket resulterat i att hon inte längre var på skolan. Eleven gick då på en linje som hon inte trivdes på och hon hade varit hemma i princip sedan skolstart. Man talade om att projekthandledaren kunde träffa eleven för att återfå motivation till skolan med hälsan i behåll. Efter mötet hade eleven och föräldern talat med studievägledaren på skolan där man diskuterat att byta skola till Västermalm. Eleven skulle vara hemma till dess.

Eleven och projekthandledaren träffades vid 14 tillfällen under 2017, främst på kulturmagasinet där projekthandledaren hade som syfte att skapa en tillitsfull relation och där man jobbade med ”påhittade” uppgifter för att eleven skulle se att hon kunde genomföra dessa utan att blockeras av sin stress. Förutom detta genomfördes mycket promenadcoaching med eleven.

Hon deltog även under sommaren på ett läger som RSMH arrangerade, fastän hon upplevde sig ha social fobi. Tanken var att eleven skulle börja ett program på Västermalm vid skolstart, men bara några dagar innan, brister eleven ut i gråt med projekthandledaren och menar att hon inte är redo och inte kommer kunna gå till skolan. Eleven går inte dit men man genomför ändå i vårt projekt, en kartläggning med eleven. Via projektet har vi haft kontinuerlig kontakt med eleven. Ett försök görs att söka tillstånd för ett nytt skolbyte, där tanke var att eleven skulle kunna börja på Estetiska programmet på Hedbergsska där hon känner en annan elev och möjligtvis skulle kunna börja med ett enskilt ämne, men detta var ej genomförbart eller godkänt.

Eleven tappat återigen hoppet om att kunna påbörja sina gymnasiestudier. Kontakt tas mellan de olika skolornas EHT och vårt projekt på Hedbergsska. Diskussioner hålls om olika alternativ utifrån elevens önskemål att göra något inom de estetiska ämnena, men att få möjlighet att börja i lugn takt. Ett försök görs av studievägledaren att kontakta en lärare på Hedbergsska som håller i Bild och Form. Läraren accepterar att eleven kan läsa grundkursen under vårterminen 2018 medan resterande i klassen läser fördjupningskursen. Eleven blir mycket positiv och följer även med på avslutningsmiddagen. Tack vare detta samarbete kan vi nu se att elevens tro på framtiden återigen innehåller ett visst hopp, vilket är en förutsättning för att lyckas i de framtida studierna och med sitt mående.

Vi är övertygade om att skolvärlden behöver ett ytterligare perspektiv på stödinsatser och anpassningar i skolan, om vi ska kunna åtgärda de resultat som det svenska skolväsendet visar gällande elever med ofullständiga betyg och antal avhoppare per år. Den psykiska ohälsan bland Sveriges befolkning, är numera en av de största orsakerna till sjukskrivningar och frånvaro från arbete och skola. Om detta rapporterar bl. a. World Health Organisation (WHO), Folkhälsomyndigheten, Barnens Rätt I Samhället (BRIS), Socialstyrelsen och Statistiska centralbyrån (SCB).

Enligt utvärderingen som gjordes hösten 2017, framgår att flera av eleverna i projektet vill ingå i en grupp, för större delaktighet och inflytande över sin studiesituation. Vi har dock sett att majoriteten av dem, inte vill bli stöttade i grupp enligt projektets metoder för studieteknik och coaching. De har däremot uttryckt att en grupp kan ge dem möjlighet att bidra med sina egna erfarenheter och kunskaper kring psykisk ohälsa i relation till både den fysiska och den psykosociala skolmiljön. Genom att lyfta fram sina egna tankar kring detta, hoppas de kunna förbättra och påverka skolmiljön så att det kan hjälpa andra elever med liknande problematik. De hoppas också att detta

kan öka möjligheterna för personal på skolan, att tidigare se elever i behov av extra stöd.

En ytterligare aspekt i att göra sin röst hörd i ett forum som detta, är att eleverna vill att fler elever på skolan ska få vetskap om att stöd av det slag vi erbjuder i projektet, finns. De upplever att trots att vi berättat om projektet på föräldramöten och spridit information via utvecklingssamtal, via EHT och via grundskolebesök, är det många elever på skolan som inte är medvetna om att projektet pågår. Vi behöver m.a.o. få ut mer information på skolan, via olika kanaler. Elevföreläsningar kan vara en väg.

Med det menar vi att vi tar hjälp av elever i projektet när vi genomför kortare föreläsningar på skolan, för elever och personal. Likväl när vi besöker grundskolor i kommunen, under våren 2018.

Frånvaro är ett återkommande problem i vår målgrupp. Vi har kommit fram till att vi måste agera snabbare när elever uteblir från inbokade möten, eller ständigt bokar om och flyttar fram möten. Med detta menar vi att vi i ett tidigt skede, meddelar berörd mentor att eleven har varit frånvarande. Tillsammans kanske vi kan påverka och motivera de elever som är frånvarande utan giltiga skäl.

Vi skulle önska att samarbetet mellan grundskolornas och gymnasiets EHT kunde förbättras. Systemet för överlämningsinformation är väldigt förlegat och borde kunna utvecklas till ett samkört datasystem. Genom ett utvecklande av informationskanaler skulle vi kanske kunna fånga upp fler elever i ett tidigare skede och informationen om vad vi i projektet kan erbjuda elever i behov av stöd utöver det vanliga, har större möjlighet att spridas ut till grundskolorna.

4.1 Tips

- ✚ Gå en utbildning i Supported Education. Kontakta exempelvis RSMHs metodstödjare Annika Bostedt. annika.bostedt@rsmh.se
- ✚ Ta råd av personal som arbetar på SPSM om du kör fast. De har erfarna rådgivare som kan hjälpa dig vidare om du vill arbeta med ett projekt liknande vårt, som är riktat mot att alla ska erbjudas samma förutsättningar att nå sina utbildningsmål, oavsett funktionsförmåga.
- ✚ Se till att du har en tydlig procedur att följa där alla vet vem som gör vad och i vilken ordning. Det underlättar arbetet och ger bättre förutsättningar för att nå mål i projektet och inte missa viktig information efter vägen.
- ✚ Se och betona elevernas positiva beteenden, istället för att lägga fokus på dåliga beteenden och sådant som fungerar sämre. Att belysa det som fungerar och går bra, ökar elevernas motivation till att lyckas med det de själva önskar.
- ✚ Planera in kontinuerliga möten med skolans EHT- en samsyn och ett samarbete kring eleverna är en förutsättning för att kunna hjälpa dem.
- ✚ Försök ha ett nära samarbete och en tydlig kommunikation med berörda lärare.

- ✚ Läs gärna Bo Hejlskov Elvén och David Edfelts böcker om lågaffektivt bemötande i skolan. Har du möjlighet- lyssna även på någon av deras föreläsningar.

5. Länkar

<https://www.bu.edu/drrk/research.../supported-education/>

<https://rsmh.se/>

<https://rsmh.se/unga-som-resurs-meny/unga-som-resurs/supported-education>

<https://seciso.org/>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/folkhalsans-utveckling/halsa/psykisk-ohalsa/>

<http://www.sfse.se/foreningen/metodarbete/supported-education/>

www.supportededucation.eu/wp-content/uploads/2016/12/SEd-Svenska.pdf

<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19109/2013-5-43.pdf>

<https://urskola.se/Produkter/182652-Dropouts-Samhallsansvar>

<https://www.scb.se/sv /Hitta-statistik/Artiklar/Samre-psykisk-halsa-bland-unga-i-Sverige-an-i-ovriga-Norden/>

www.metodbanken.se

www.heljskov.se

<https://www.kfvn.se/Filer/Kursmaterial/Arbetsblad.pdf>

www.provivirus.se

www.specialnest.se

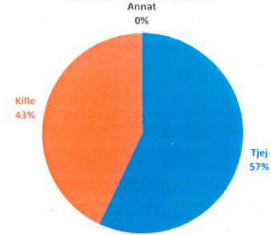
<http://www.lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Klinisk-oversikt/2013/09/Dans-kan-ge-unga-skydd-mot-psykisk-ohalsa/>

<https://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2017/fatal-kurser-gor-att-manga-missar-gymnasieexamen-1.263679>

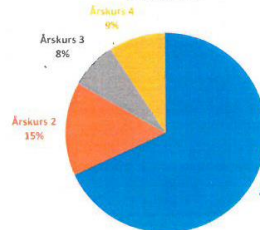
Bilagor:

Bilaga 1

KÖNSTILLHÖRIGHET

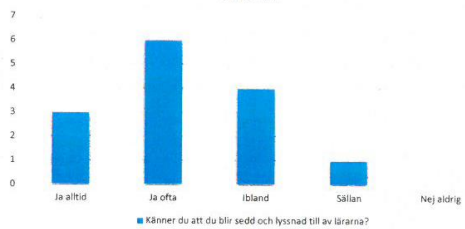
ÅRSKURS

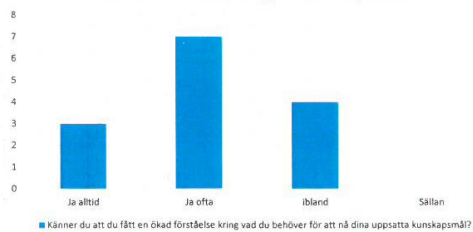
Känner du dig delaktig och har inflytande i den planering som gjorts tillsammans med projekthandledaren för att du ska nå dina mål?

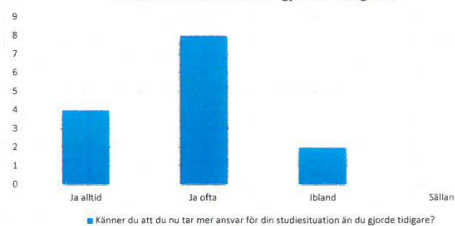
Känner du att du blir sedd och lyssnad till av lärarna?

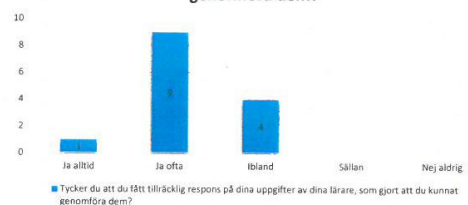
Känner du att du fått en ökad förståelse kring vad du behöver för att nå dina uppsatta kunskapsmål?

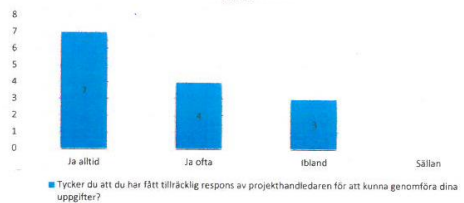
Känner du att du nu tar mer ansvar för din studiesituation än du gjorde tidigare?

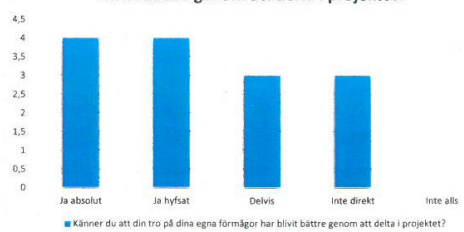
Tycker du att du fått tillräcklig respons på dina uppgifter av dina lärare, som gjort att du kunnat genomföra dem?

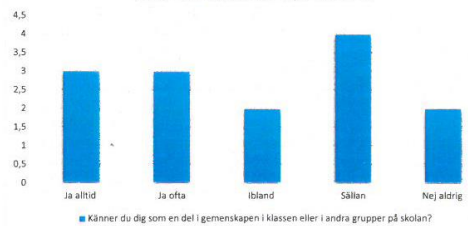
Tycker du att du har fått tillräcklig respons av projekthandledaren för att kunna genomföra dina uppgifter?

Känner du att din tro på dina egna förmågor har blivit bättre genom att delta i projektet?

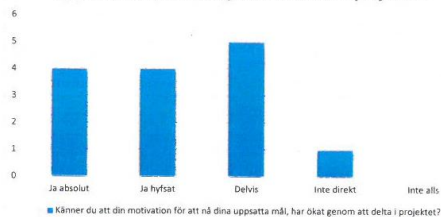
Känner du dig som en del i gemenskapen i klassen eller i andra grupper på skolan?

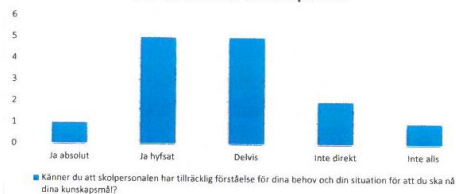
Känner du att du har fått någon ny strategi eller färdighet som har hjälpt dig att komma över hinder i din studiesituation?

Känner du att din motivation för att nå dina uppsatta mål, har ökat genom att delta i projektet?

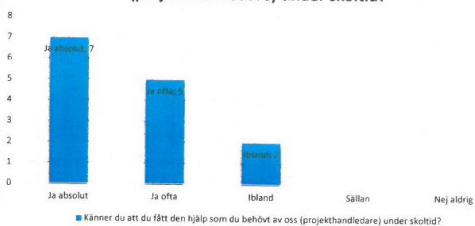
Känner du att skolpersonalen har tillräcklig förståelse för dina behov och din situation för att du ska nå dina kunskapsmål?

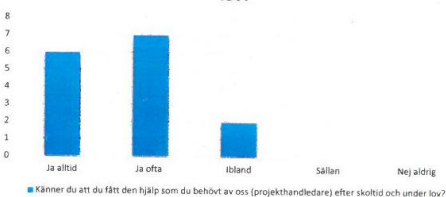
Är du intresserad av att träffa andra som deltar i SIS projektet (i grupp) för att öka delaktighet och inflytande för elever samt för att förebygga och fånga upp elever som börjar må dåligt?

Känner du att du fått den hjälp som du behövt av oss (projekthandledare) under skoltid?

Känner du att du fått den hjälp som du behövt av oss (projekthandledare) efter skoltid och under lov?

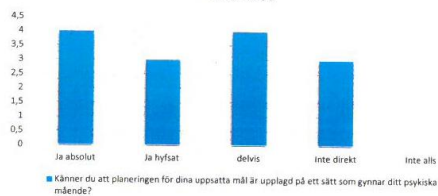
Känner du att du fått strategier för att hantera ditt mående för att kunna nå dina uppsatta kunskapsmål?

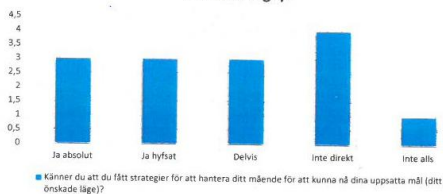
Känner du att du med hjälp av kartläggningen fått de anpassningar och/eller hjälpmedel som du behöver för att nå dina uppsatta kunskapsmål? (Exempelvis inläsningstjänst, tillgång till extra stöd, anpassat schema etc)

Känner du att planeringen för dina uppsatta mål är upplagd på ett sätt som gynnar ditt psykiska mående?

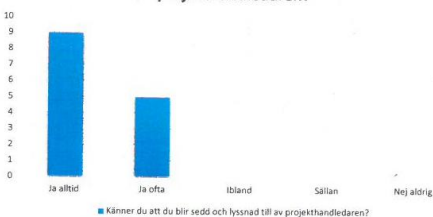
Känner du att du fått strategier för att hantera ditt mående för att kunna nå dina uppsatta mål (ditt önskade läge)?

Känner du att du blir sedd och lyssnad till av övrig skolpersonal du har kontakt med? (Exempelvis rektor, kurator, SYV, skolsköterska, specialpedagog, speciallärare)

Känner du att du blir sedd och lyssnad till av projekthandledaren?

Bilaga 2

Journalisten Jacob Schulze, intervjuade i april 2017, Mikael Öst- projektägare och verksamhetschef på Sundsvalls gymnasium och Markus Nordenberg- dåvarande projektledare och chef för elevhälsan på Sundsvalls gymnasium- Hedbergiska. Artikeln publicerades på SECiSos och Hedbergiska skolans hemsidor.

Mikael Öst, verksamhetschef Sundsvalls gymnasium:

Vi måste arbeta mer förebyggande!

Efter erfarenheter från grundskolorna kan man ana att gymnasierna ligger efter ifråga om att fånga upp psykosociala problem, det är Mikael Östs personliga synpunkt, men också en utgångspunkt för arbetet med styrgruppen för SIS-projektet för Hedbergiska gymnasiet, ett utvecklingsarbete som tar vid efter tidigare försök med särskilt stöd till elever i att komma tillbaka till studier efter avhopp.

- *"Erfarenheter från det här projektet måste politikerna ta del av. Vi vill ta fram vinnande koncept – hur man kan koppla till förebyggande arbete- många skolor är alldeles för reaktiva. Vi behöver arbeta mer med övergången från grundskola och uppmärksamma elever som är i riskzonen".*

Mikael Öst är medlem i styrgruppen för SIS-projektet och har en bakgrund bland annat som skollärdare i grundskolan. Han lägger stor vikt på att förstärka elevernas psykisk hälsa och arbeta förebyggande.

- *"Jag upplever personligen att grundskolan kommit längre, möjligen på grund av den press som finns där, eftersom det är en obligatorisk skolgång".*

Utvecklingsarbetet i skolorna kan må bra av att man lyfter blicken, förbättrar omvärldsbevakningen och tar upp erfarenheter och nyheter utifrån, anser Mikael Öst i en kommentar till SECiSo, det nystartade utbytet mellan Sverige, Nederländerna och Tyskland, där Hedbergiska är i fokus. Det projektet stöds av Europeiska socialfonden och fokuserar på Supported Education och samverkan med civilsamhället.

Mikael Öst har goda erfarenheter av systematiskt metodutbyte i skolutveckling. Han har haft bra erfarenheter av att tillsammans med kollegor besöka en skola i Umeå där man arbetade med elevhälsa förebyggande. Incitamentet var att den egna skolan behövde bli bättre på elevvård. Ledningen åkte tillsammans på studiebesök och det stärkte förändringsarbete på hemmaplan.

- *"Ibland kan problem och kriser vara en startpunkt för att se hur man jobbar och organiserar arbetet på andra håll- då blir folk kreativa!"*
-

Markus Nordenberg – från elevvård till elevhälsa- proaktivt istället för reaktivt

Att komma till ett tillstånd där vi lägger 80 procent av tiden på främjande och förebyggande insatser/aktiviteter och 20 procent på vårdande insatser inom elevhälsan. Det vill Markus Nordenberg, chef för Elevhälsan vid Sundsvalls gymnasium – Hedbergsska och projektledare för SIS-projektet som startats på Hedbergsska. Det ska bli mer fokus på gruppnivå och anpassning till lärmiljöer. Han var tidigare skolområdeschef på Hedbergsska och chef för Elevhälsan.

Vi ett par tillfällen hade Markus Nordenberg och hans elevhälsoteam träffat företrädare för "Unga som Resurs i Arbetslivet" och diskuterat möjliga och nya sätt att stödja elever att komma tillbaka till skolan, trots psykosociala problem. Projektet Unga som Resurs i Arbetslivet pågick med metoden Supported Education (SEd) i fokus.

- *"Att eleven får hitta motivationen ser jag som den bärande idén i Sed. Eleven får reflektera över sin nuvarande situation samt att mål och möjliga resurser diskuteras. Coachen som resursperson är inte en lärare som sätter betyg och kan därmed vara en samtalspartner som eleven inte är i beroendeställning till. Då kan det öppnas upp vägar, säger Markus".*

Han har under vårterminen 2017 lett det nya SIS-projektet som fått stöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Arbetet kommer att ta vi där det förra projektet "Unga som resurs" slutade. Ett stöd till elever med psykisk ohälsa att komma tillbaka till skolan, med hjälp av civilsamhället. I det här fallet är det RSMH, Riksförbundet för Mental och Social Hälsa som utgör kraften från föreningslivet och brukarrörelsen.

Ett nytt inslag i utvecklingsarbetet är att Mittuniversitetet gör uppföljning och följeforskning i arbetet med utgångspunkt för principerna i Supported Education. I början av året startades en kartläggning av elever i framförallt År 1 och det är där följeforskningen tar fatt. Förhoppningen är att eleverna ska kunna följas under gymnasietiden. Under kommande höst tänker projektet initiera uppstartsamtal med samtliga elever i År 1 vilket väntas kunna ha en främjande effekt att alla elever känner sig sedda och det finns en chans att ta fånga upp problem.

- *"Det är viktigt att vi kan dokumentera och hitta framgångsrika metoder, kartlägga nuläget och spåra effekter. Om vi kan öppna långsiktiga perspektiv hoppas vi kunna bidra till att nya metoder välkomnas och initieras, säger Markus".*

En av nyheterna i arbetssättet är att Malin Bostedt, coachen, kan arbeta vid sidan av det ordinarie skolarbetet och utanför lärarnas tjänstgöringsramar. Malin kan exempelvis finnas till hjälp med läxor och skolarbete en söndagseftermiddag, en

tid då elever i projektet ibland kan svikta i studiemotivation eller känna oro inför den kommande veckan.

- *"Elevstödjaren blir ett komplement till andra roller i Elevhälsan, understryker Markus".*

Elevhälsan är central när det gäller att förebygga avhopp i skolan och i det nya projektet ser man lärarna som en naturlig del av elevhälsa. Läraren kan bidra genom att skapa bra lärmiljöer samt fungera som en bra ledare i klassrummet, det skapar trygghet och gör att eleverna mår bra, anser Markus Nordenberg. Liksom EHT är lärarna en förutsättning för att motverka ohälsa. Han ser SIS-projektet och föregångaren "Unga som resurs" som ett led i att förändra kulturen i skolan. Ett lyckligt sammanträffande är att samtidigt som Supported Education är aktuellt i projektet så genomför skolledning och elevhälsan en gemensam distansutbildning i SPSM:s regi. Utgångspunkten är att genom att höja skolans elevhälsokompetens ges eleverna bättre möjligheter till en likvärdig utbildning. Fokus är på hur det främjande och förebyggande arbetet kan utvecklas och det bidrar till kunskapsbildning och samsyn i gruppen.

- *"Projektet ska förhoppningsvis ge oss kunskaper om nya och/eller alternativa metoder och verktyg som blir bestående i verksamheten. Efter att vi testat måste vi lyfta fram både det som blev framgångsrikt och det som inte fungerade. Inte bara berätta "solskenshistorier", slutar Markus Nordenberg.*

Hösten 2017 tillträdde Eva Sellén som ny projektledare för SIS-projektet: **En gymnasieskola för alla.**